USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

KOSOVO LOCAL GOVERNMENT INSTITUTE

KCSF
FONDACIONI KOSOVAR PER SHOQERI CIVILE
KOSOVAR CIVIL SOCIETY FOUNDATION

IZVEŠTAJ O MONITORINGU JAVNIH KONSULTACIJA NALOKALNOM NIVOU 2023.

PRISTINA, 2024

APRIL 2024

Ovaj izveštaj je omogućen zahvaljujući velikodušnoj podršci američkog naroda preko Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je odgovornost Kosovskog instituta za lokalnusamoupravu (KLGI) i ne odražava nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država.

Izveštaj je sproveden u okviru Programa građanskog angažovanja, koji sprovodi Kosovska fondacija zacivilno društvo (KCSF) u partnerstvu sa USAID-om na Kosovu. KLGI je partner KCSF-a u realizaciji ove aktivnosti.

USAID
NGA POPULLI AMERIKAN
OD AMERIČKOG NARODA

KOSOVO LOCAL GOVERNMENT INSTITUTE

KCSF
FONDACIONI KOSOVAR PER SHOQERI CIVILE
KOSOVAR CIVIL SOCIETY FOUNDATION

IZVEŠTAJ O MONITORINGU JAVNIH KONSULTACIJA NALOKALNOM NIVOU 2023.

Ovaj izveštaj je omogućen zahvaljujući velikodušnoj podršci američkog naroda preko Agencije Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je odgovornost Kosovskog instituta za lokalnu samoupravu (KLGI) i ne odražava nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Država.

Izveštaj je sproveden u okviru Programa građanskog angažovanja, koji sprovodi Kosovska fondacija za civilno društvo (KCSF) u partnerstvu sa USAID-om na Kosovu. KLGI je partner KCSF-a u realizaciji ove aktivnosti.

Sadržaj

..... 1
Uvod 5
METODOLOGIJA 7
Godišnji monitoring 10
Administrativni i tehnički aspekt 10
Rubrika za pismene i elektronske konsultacije 11
Planiranje javnih konsultacija 11
Priprema planova 12
Konsultacije u ranim fazama 12
Objava poziva za identifikaciju i uključivanje zainteresovanih strana u radne grupe 13
Predlozi vanjskih radnih grupa, inicijativa ili konsultativnih odbora 13
Izveštavanje, saradnja i praćenje 14
Proces izveštavanja i praćenja 14
Koordinacija, saradnja i izveštavanje 14
Godišnje tabele evaluacije učinka javnih konsultacija 15
Individualni monitoring 22
Konsultacije za budžetska saslušanja 23
Javni oglas za javnu raspravu 23
Tehnički aspekt raspisivanja poziva i izrada javnih skupova 24
Prikupljanje komentara, komunikacija i njhovo razmatranje 25
Javne konsultacije za opštinske propise 26
Javni oglas za javnu raspravu 26
Tehnički aspekt raspisivanja poziva i izrada javnih skupova 27
Prikupljanje komentara, komunikacija i njhovo razmatranje 28
Javne konsultacije za opštinski plan 29
Javni oglas za javnu raspravu 29
Tehnički aspekt raspisivanja poziva i izrada javnih skupova 30
Prikupljanje komentara, komunikacija i njhovo razmatranje 31

Tabele pojedinačnih evaluacija konsultativnog učinka 32
Nalazi iz relevantnih izveštaja Ministarstva lokalne uprave 37
Zaključci i preporuke 40

Uvod

Izveštaj o praćenju javnih konsultacija na lokalnom nivou za 2023. godinu ima za cilj da odražava ispunjenje obaveza Administrativnog uputstva (MAPL) br. 06/2018 za minimalne standarde javnih konsultacija u opštinama.

Na opštinskom nivou, konsultativni procesi ostaju nejasni i sa ograničenim angažmanom građana. Ovo je rezultat loše pripremljenog procesa, kao i uglavnom formalne implementacije od strane opštinskih institucija. Ono što ostaje najizazovnije je interakcija između opština i građana. U nedostatku kontinuiranog pristupa informacijama i komunikaciji od strane opština, građani nisu u mogućnosti da prate kako se njihova pitanja rešavaju u opštinskim politikama i finansiranju. U međuvremenu, uloga civilnog društva i profesionalaca i dalje nije uključena u doprinos opštinskim politikama.

Proces praćenja koristi dvosmerni pristup: sa jedne strane procenjuje nivo implementacije minimalnih standarda javnih konsultacija na lokalnom nivou, a sa druge strane pruža informacije, putem podataka, zaključaka i preporuka kao alata za poboljšanje. Opštinske institucije kao nosioci procesa su kroz monitoring identifikovale oblasti u kojima postoje nedostaci i one u kojima se napreduje. Ovo im pomaže da se poboljšaju počev od planiranja, implementacije procesa, praćenja i izveštavanja. U međuvremenu, organizacije civilnog društva na lokalnom nivou i aktivisti, kroz direktnu uključenost u monitoring, dobijaju informacije o procesu, upoznaju se sa problemima i dostignućima i iznose oblasti/probleme za koje bi opštine trebalo da budu odgovorne. Praćenje implementacije standarda javnih konsultacija, sa dugoročnim uticajem, ima za cilj da pruži informacije, poveća komunikaciju između stranaka, edukuje organizacije i zajednicu kako bi opštine bile angažovane i odgovorne građanima.

Godišnje praćenje procesa odražava potpunu sliku o pripremama za implementaciju procesa, pružajući stranama mapiranje slabih karika procesa i mogućnosti za sažeto izveštavanje. Može poslužiti za rešavanje tri elementa posebno: i. Nivo tehničke i proceduralne pripreme za proces javnih konsultacija; ii. Nivo sprovođenja javnih konsultacija, uključujući indikatore kvaliteta; kao i iii. Odražavanje potreba za intervencijom u specifičnim karikama procesa.

U procesu godišnjeg monitoringa ocenjivan je nivo pripremljenosti u 34 opštine[1], vezano za sprovođenje javnih konsultacija, uključujući planiranje, imenovanje službenika odgovornih za konsultacije, pripremu obrazaca sa obrazloženjem, konsultacije u ranim fazama, uključivanje nevladinih organizacija i stručnjaka u radne grupe, inicijative ili predloge projekata vanjskih grupa, praćenje i izveštaje . U cilju potvrde podataka,

[1] Opštine na severu Kosova (Severna Mitrovica, Leposavić, Zvečan i Zubin Potok) nemaju podatke na sajtu i ne izveštavaju se u izveštajima o monitoringu na koje se poziva Ministarstvo administracije lokalne samouprave.

tražene su informacije u 34 opštine, a u međuvremenu putem uvida u javne dokumente[2] dobijeni su odgovori od 16 opštinskih kancelarija za informisanje.

Iz godišnjih izveštaja o monitoringu, proizilazi da je od 34 opština, u proseku 52% njih završilo administrativne i tehničke aspekte procesa javnih konsultacija, u proseku 44% je planiralo procese javnih konsultacija i u proseku 41% je pripremilo dopunske izveštaje o javnim konsultacijama.

U međuvremenu, iz odgovora 16 opštinskih kancelarija za informisanje, prijavljeno je da je 6% njih razvilo konsultacije u ranim fazama, nijedna opština ili 0% nije prihvatilo predloge spoljnih grupa, kao i 6% je prijavilo da su projekat predlozi odbijeni da idu na odobrenje od strane glavnog administrativnog službenika (GAS)[3]ili da dokumenti koji nisu ispunili standarde konsultacija su odbijeni od strane Skupštine opštine. Isto tako, 6% opština je prijavilo odluke o uključivanju zainteresovanih strana u radne grupe, 31,25% opština je napravilo bazu podataka za interesne grupe, a nije prijavljen nijedan slučaj za raspisivanje poziva za identifikaciju zainteresovanih u uključivanju u radne grupe.

Iako administrativno uputstvo zahteva od Ministarstva administracije lokalne samouprave da sačini izveštaj o primeni minimalnih standarda javnih konsultacija u opštinama i pošalje ga Kancelariji za dobro upravljanje, podaci za opštine se ne nalaze u godišnjem izveštaju o platformi za javne konsultacije[4]. Međutim, neki podaci o javnim konsultacijama mogu se naći u Izveštaju o evaluaciji transparentnosti u opštinama (januar-decembar 2022.) i u drugim relevantnim izveštajima.

Podaci godišnjih izveštaja upoređeni su sa periodičnim izveštajima Ministarstva uprave za lokalnu samoupravu, Izveštajem o ispunjavanju obaveza iz Evropske agende, januar-jun 2023. godine, Izveštajem o evaluaciji transparentnosti u opštinama, januar-decembar 2022. godine i Izveštaj o praćenju rada skupština opština (januar-decembar 2022. godine). Ovi izveštaji služe za praćenje nivoa napretka, posebno onog u pripremi javnih konsultacija između 2022. i 2023. godine, kao što su: imenovanje službenika za konsultacije, planovi konsultacija, rad opštinskih veb stranica, strategije za komunikaciju sa javnošću, objavljivanje konsultativnih izveštaja kao i uspostavljenih konsultativnih odbora.

U međuvremenu, 34 opštine sa tri kategorije (budžetske rasprave; opštinski planovi/strategije i opštinski akti/propisi) uključene su u procese individualnog praćenja konsultacija, iz procesa konsultacija koji pruža sveobuhvatan pregled načina na koji se javne konsultacije sprovode u opštinama. Ovo, procenjujući tri nivoa implementacije: i. Najava poziva; ii. Razvoj javnih skupova; iii. Prikupljanje komentara i njihovo adresiranje.

Prema oblastima, u budžetskim procesima, čini se da je objavljivanje konsultativnih obaveštenja o projektnim predlozima ostvareno u proseku sa 78%. Razvoj konsultativnih procesa dostigao je 73%; međutim, prikupljanje komentara, njihova komunikacija i razmatranje dobija u proseku 51%. U aktima/pravilnicima proizilazi da je javni oglas za konsultacije dostigao 64%, razvoj konsultativnih procesa 66%, a najmanje ispunjenje je u prikupljanju komentara i dostiže u proseku 36%. U međuvremenu, u opštinskim planovima/strategijama, čini se da je javni oglas za konsultacije dostigao 74%, razvoj procesa konsultacija 76%, a prikupljanje komentara 32%.

[2] Monitori su uputili pitanja, u skladu sa Zakonom o pristupu javnim dokumentima, koja se odnose na rokove iz člana 12 za rešavanje zahteva za pristup javnim dokumentima -https://gzk.rks-ov.net/ActDetail.aspx?ActID=20505.
[3]U smislu Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima, u slučaju opštine, to je Predsednik opštine
[4] https://konsultimet.rks-gov.net/documents.php

Podaci iz pojedinačnih monitoring izveštaja pokazuju da:

- u javnom oglasu, u većini slučajeva datum početka konsultacija je predstavljen sa 88%, dok je u najmanje slučajeva obrazloženje predstavljen sa 22%

- u razvoju procesa konsultacija, u većini slučajeva prezentacija mesta sastanka je napravljena sa 95%, a u najmanje slučajeva priložen je obrazloženi memorandum sa 22%.

- u prikupljanju i adresiranju komentara, najviše slučajeva je priprema izveštaja sa 54%, dok je najmanje slučajeva podnošenje konsultativnog izveštaja skupštini opštine sa 18%.

Metodologija

Pozivajući se na Administrativno uputstvo 06/2008 za minimalne standarde javnih konsultacija u opštinama[5], proces praćenja je raspoređen na dva nivoa: i. Godišnje praćenje (proces opšte javne konsultacije), i ii. Praćenje pojedinačnih procesa (tri odabrane javne konsultacije).

Godišnje praćenje:

U ovoj kategoriji su postavljeni merni indikatori[6] dobijeni iz metodologije javnih konsultacija i prema odgovornostima opštinskih mehanizama sa obračunom jednog boda za svaku obavezu. Kako bi se ocenilo ispunjenje obaveza opština za proces javnih konsultacija, u godišnjem monitoringu izvučeni su podaci za sljedeće kategorije: planiranje konsultacija; izvršavanje administrativnih dužnosti; veb stranica i e-konsultacije; praćenje realizacije i sastavljanje godišnjeg izveštaja od strane nadležnog ministarstva.

Godišnji proces praćenja podeljen je u tri koraka:

- Korak 1. Praćenje podataka preko veb stranica opština;
- Korak 2. Intervju/pitanja za opštinske kancelarije za informisanje;
- Korak 3. Popunjavanje obrazaca sa indikatorima prema odgovornostima opštinskih mehanizama.

Individualni nadzor:

Pozivajući se na član 6 (dokumenti za javnu raspravu[7]) i član 7 (Podzakonski akti opštine za javnu raspravu) [8] Administrativnog uputstva 06/2008, tri kategorije dokumenata su praćene u procesu konsultacija: i. godišnjih dokumenata[9] (srednjoročni budžetski okviri, budžet relevantne godine, godišnji

[5] https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18425

[6] https://www.klgi-ks.com/wp-content/uploads/2023/05/Metodologia-e-Monitorimit-te-Konsultimit-Publik-ne-Komuna.pdf

[7] Projektno-godišnji plan rada Skupštine opštine i Predsednika opštine / izvršne vlasti; Projekat-budžet opštine za narednu godinu, kao i revizija budžeta; Srednjoročni okvir budžeta za naredne 3 godine; Strategije razvoja i akcioni planovi na lokalnom nivou u okviru sektorskih oblasti; Svi prostorni projektni planovi na lokalnom nivou, u skladu sa propisima o uređenju prostora; Svi ostali dokumenti za koje opština proceni da su neophodni za javnu raspravu; Svaki drugi dokument predviđen važećim zakonodavstvom koji mora biti predmet procesa javnih konsultacija.

[8] Član 7 Podzakonski akti opštine za javne konsultacije 1. Akti opštine koji su predmet procesa javnih konsultacija su: 1.1 Nacrt-statuta opštine; 1.2 Nacrti opštinskih uredbi; 1.3 Drugi akti predviđeni sektorskim zakonima.

[9] Projektno-godišnji plan rada Skupštine opštine i načelnika opštine / izvršne vlasti; 1.2. Nacrt budžeta opština za narednu godinu, kao i revizija budžeta; 1.3. Srednjoročni okvir budžeta za naredne 3 godine;

planovi rada), ii. strateških dokumenata[10]; kao i iii. opštinski akti[11] (statut opštine, propisi i akti predviđeni sektorskim zakonima).

Za ovo, monitori su odabrali jedan proces iz svake kategorije: godišnji dokumenti; strateški planovi i dokumenti kao i opštinski akti.

Proces praćenja je raspoređen u četiri koraka:

- Korak 1: Izbor tri procesa praćenja;
- Korak 2: Pronalaženje podataka na veb stranicama opština i na platformi za konsultacije;
- Korak 3: Praćenje implementacije procesa (pojedinačno praćenje);
- Korak 4: Verifikacija podataka (linkovi ka tabelama praćenja).

Kosovski institut za lokalnu samoupravu (KLGI) uz pomoć lokalnih nevladinih organizacija koje su odabrane putem otvorenog poziva za angažovanje i četiri aktivista su pratili 34 opštine.

Uključeni saradnici su:

- Mreža lokalnih nevladinih organizacija Demokratija počinje ovde (mreža DFK) koja je nadgledala opštine: Podujevo, Obilić, Južna Mitrovica, Junik, Orahovac i Dečani;
- Organizacija za ekonomska i društvena istraživanja OHES koja je nadgledala opštine: Mališevo, Suva Reka, Dragaš;
- Fisnik Egër, učesnik Akademije rukovođenja zajednicama, koju je organizovala CEA, pratio je opštine: Prizren i Mamuša;
- Jehona Osmani, učesnica Akademije rukovođenja u zajednici, koju je organizovala CEA, pratio je opštinu: Đakovica;
- Miranda Karpuzi, učesnica Akademije rukovođenja u zajednici, koju je organizovala CEA, pratila je opštine: Štimlje, Elez Han;
- NVO New Millennium je nadgledala opštine: Priština, Kosovo Polje;
- Gradski volonteri su nadgledali opštine: Kamenica, Gnjilane, Ranilug, Novo Brdo;
- Centar za obrazovanje i razvoj zajednice – prijatelji (CECD – prijatelji), pratio je opštine: Vučitrn i Srbica;
- Institut za javni integritet je nadgledao opštine: Glogovac, Lipljan
- Organizacija ZANA je nadgledala opštine: Klina, Istok;
- Mreža NVO AVONET je nadgledala opštine: Uroševac, Štrpce, Kačanik;
- Organizacija Lions International-Lions Club Peć, pratila je opštinu: Peć;
- Organizacija Politeia je nadgledala opštine: Vitina, Parteš, Klokot, Gračanica;
- Gentrit Krasniqi: posmatrač procesa nadgledanja, učesnik Akademije rukovođenja u zajednici u organizaciji CEA.

Da bi se osiguralo horizontalno proširenje (potpuni prikaz opština) i da bi se postigla poređenja u pogledu implementacije minimalnih standarda javnih konsultacija, kao i osigurali sveobuhvatan pristup, monitori su odabrali tri kategorije javnih konsultacija:

1. Budžetska saslušanja/konsultacije;

[10]Projektno-godišnji plan rada Skupštine opštine i načelnika opštine / izvršne vlasti; 1.2. Nacrt budžeta opština za narednu godinu, kao i revizija budžeta; 1.3. Srednjoročni okvir budžeta za naredne 3 godine;

[11]1.1 Nacrt statuta opštine; 1.2 Nacrti opštinskih uredbi; 1.3 Drugi akti predviđeni sektorskim zakonima.

2. Izrada propisa/opštinskih akata; I
3. Izrada opštinskih planova/strategija.

Proces praćenja uključuje: izveštaj o procesima budžetske rasprave; opštinska uredba ili akt i opštinski plan ili strategija razvijena u toku godine praćenja.

U cilju potpune evaluacije procesa javnih konsultacija, sprovedena su dva oblika praćenja (individualni i godišnji):

- U procesu pojedinačnog praćenja iz (posebnih dokumenata) izdvajaju se podaci o stepenu realizacije procesa konsultacija, prema poljima;
- U godišnjem procesu praćenja (cijeli proces) ocenjuje se nivo ispunjenosti u pogledu administrativnih aspekata, planiranja, praćenja/izveštavanja i koordinacije/saradnje.

Koraci procesa:

- Korak I – Prikupljanje podataka/individualne procene (Plan javnih konsultacija; Javni pozivi, Objava na vladinoj platformi javnih konsultacija; Izveštaj sa komentarima procesa javnih konsultacija; Izveštaj u prilogu Radnih materijala Skupštine opštine);
- Korak II – Potraga za podacima javnih konsultacija; pretraživanje na veb stranici, u kategoriji obaveštenja/oglasa opštine, u slučaju da se ovi podaci ne pronađu, pretraživanje na društvenim mrežama (zvanična stranica na Facebooku);
- Korak III - Potvrda podataka: U slučaju da podaci nisu pronađeni na veb stranici, potvrda iz kancelarije za informisanje - broj procesa konsultacija, objavljivanje javnih poziva, održavanje sastanaka sa javnošću, korišćenje drugih oblika konsultacija, izveštaji o konsultacijama u radnom materijalu skupština opština;
- Korak IV – Postavljanje pitanja za opštinske kancelarije za informisanje – pitanja za proces javnih konsultacija; određivanje roka za odgovor od sedam (7) dana;[12]
- Korak V – Prikupljanje i segmentacija podataka prema specifičnim i grupisanim indikatorima;
- Korak VI – Verifikacija podataka; tokom postavljanja u zbirne tabele za deset dana (10), podaci su verifikovani od strane osoblja KLGI;
- Korak VII – Posmatranje; jedan (1) posmatrač je primio podatke iz zahteva Informativnih kancelarija u Opštini i uporedio broj planiranih i realizovanih procesa, izvlačeći uporedne informacije o promenama kao i pružajući široki pregled procesa;
- Korak VIII – Analiza podataka i sastavljanje izveštaja; podaci prema indikatorima kao i grupisani u kriterijume su analizirani i interpretirani, nakon čega su podaci kombinovani i upoređeni sa periodičnim izveštajima o praćenju od strane Ministarstva lokalne uprave, kako bi se dobio napredak i kako bi se sagledali opšti izazovi.

[12]Član 12 - Rokovi za postupanje po zahtjevima za pristup javnim dokumentima, tačka 3;

Godišnji monitoring

U procesu godišnjeg praćenja procenjen je nivo pripremljenosti u 34 opštine u vezi sa sprovođenjem javnih konsultacija, uključujući planiranje, imenovanje službenika odgovornih za konsultacije, pripremu formulara sa objašnjenjima, konsultacije u ranim fazama, uključivanje nevladinih organizacija i profesionalaca u radnim grupama, inicijative ili projektni predlozi iz vanjskih grupa, praćenje i izveštavanje. U cilju potvrđivanja podataka zatražene su informacije u 34 opštine, dok su putem pristupa javnim dokumentima odgovori dobijeni iz 16 opštinskih kancelarija za informisanje.

Iz godišnjih izveštaja o monitoringu, čini se da je od 34 opštine, u proseku 52% njih završilo administrativne i tehničke aspekte procesa javnih konsultacija, u proseku 44% je planiralo procese javnih konsultacija i u proseku 41% je prijavilo o sprovođenju javnih konsultacija.

U međuvremenu, iz odgovora 16 opštinskih kancelarija za informisanje, prijavljeno je da je 6% njih sprovelo konsultacije u ranim fazama, nijedna opština ili 0% nije prihvatila predloge spoljnih grupa, dok je 6% njih izjavilo da su predlozi projekata odbijeni da idu na odobrenje od strane glavnog administrativnog službenika (GAS) ili Skupštine opštine, dokumenti koji nisu ispunjavali standarde konsultacija su odbijeni i 6% je prijavilo odluke o uključivanju zainteresovanih strana u radne grupe, u 31,25% su kreirane baze podataka za interesne grupe i nije prijavljen nijedan slučaj raspisivanja poziva za identifikaciju zainteresovanih strana za uključivanje u radne grupe.

Iako administrativno uputstvo zahteva od Ministarstva administracije lokalne samouprave da izradi izveštaj o primeni minimalnih standarda javnih konsultacija u opštinama i pošalje ga Kancelariji za dobro upravljanje, podaci za opštine se ne nalaze u godišnjim izveštajima na platformi za javne konsultacije. Međutim, neki podaci se mogu naći u izveštaju o proceni transparentnosti u opštinama (januar-decembar 2022. godine) i drugim relevantnim izveštajima.

Administrativni i tehnički aspekt

Što se tiče procene administrativno-tehničkog aspekta, izvučeni su podaci za dve oblasti: u prvoj oblasti su uključene pripreme za proces kao što su: (imenovanje službenika odgovornog za javne konsultacije; izrada obrazloženja i prateće dokumentacije; priprema godišnjih izveštaja i izveštavanje predsednika; praćenje vremenskih rokova, slanje izveštaja kod odgovarajućeg ministarstva za praćenje). Sa druge strane, drugo polje sa indikatorom, procenjuje da li je napravljen odeljak za pismene i elektronske konsultacije.

Opšti podaci iz 34 posmatrane opštine pokazuju da:

- 76% je imenovalo službenika odgovornog za javne konsultacije;
- 32% ima sačinjene formulare sa obrazloženjem i prateću dokumentaciju;

- 32% je ispoštovalo rokove;
- 41% je pripremilo godišnje izveštaje i izveštavalo gradonačelnika; I
- 79% je prijavilo Ministarstvo nadležno za monitoring[13].

U ovim pokazateljima, jedan (1) zadatak (izveštavanje nadležnom ministarstvu) u procesu konsultacija je dodeljen glavnom administrativnom službeniku (GAS), koji je ispunjen u 26 od 34 praćene opštine, dok su tri (3) ostala zadatka dodeljeni su službeniku odgovornom za predlog projekta i službeniku za javne konsultacije (zajednički vođeni) gde se ispunjenje predstavlja na sledeći način:

- U 27 od 34 opštine - izveštavaju Ministarstvo nadležno za monitoring.
- U 11 od 34 opštine - izrada formulara sa obrazloženjem i prateće dokumentacije;
- U 11 od 34 opštine - praćenje rokova;
- U 14 od 34 opštine - priprema godišnjih izveštaja i izveštavanje Predsednika opštine;

Pozivajući se i na Izveštaj o ispunjavanju obaveza iz Evropske agende (januar-jun 2023. godine), proizilazi da je od 30 opština koje su prijavile, 25 opština imenovalo službenika za javne konsultacije, dok 5 opština (Klokot, Glogovac, Ranilug, Kosovo Polje, Novo Brdo) još uvek nisu imenovali službenika odgovornog za koordinaciju javnih konsultacija[14].

Rubrika za pismene i elektronske konsultacije

Za ocenu rubrike za pismene i elektronske konsultacije godišnjeg monitoringa, evaluiran je indikator u 34 opštine (Rubrika za pismene i elektronske konsultacije). U ovoj kategoriji izgleda da:

- 71% opština je napravilo poseban odeljak na opštinskim veb stranicama, dok 29% nema poseban meni/odeljak.

U ovom indikatoru, iz ocene odgovornog mehanizma, ocenjen je rad glavnog administrativnog službenika, gde se vidi da je u 24 od 34 opštine ispunjen zadatak stvaranja posebnog odeljenja.

Iz izveštaja o evaluaciji transparentnosti u opštinama (januar-decembar 2022. godine), nefunkcionisanje službenih veb stranica opština stvorilo je problem u ažuriranju podataka i redovnom radu zvaničnih veb stranica opština. Zbog problema na službenim veb stranicama opština pristup nije moguć stalno i stvaraju se poteškoće u brzom otvaranju dokumenata, tačnosti podataka i ima slučajeva da službene veb stranice opština napuštaju sistem i ne dozvoljavaju primanje informacija o dokumentima koji moraju biti dostupni javnosti u unapred određenim rokovima. Isti izveštaji proces praćenja javnih konsultacija (2023.) dokazuju da i dalje postoje izazovi u pristupu podacima. Monitori su nastavili da izveštavaju da: opštinske veb stranice imaju nedostatke u pronalaženju podataka za procese javnih konsultacija; podaci su raspoređeni u nekoliko sekcija; a opštine nemaju jedinstven pristup organizovanju dokumentacije za javne konsultacije.

Planiranje javnih konsultacija

Što se tiče evaluacije planiranja javnih konsultacija, izvučeni su podaci za četiri oblasti:

1. u prvoj oblasti je uključena izrada planova, kao što je izrada plana konsultacija, uključivanje plana konsultacija u plan rada, izrada posebnog plana za sve predloge za javne konsultacije.
2. u drugom polju je evaluiran indikator: realizacija konsultacija u ranim fazama.

[13] Prilikom izdvajanja podataka uzet je u obzir izvještaj o evaluaciji transparentnosti u opštinama
[14] Albanski-Izveštaj o-ispunjenju-obaveza-opština-sa-Evr-Dnevnog reda...2023.pdf (rks-gov.net)

3. u trećem polju, za raspisivanje poziva za identifikaciju i uključivanje zainteresovanih strana u radne grupe, ocenjivana su dva indikatora: uključenost zainteresovanih strana u radne grupe i raspisivanje javnog poziva od strane organa predlagača za identifikaciju zainteresovanih strana za uključivanje u radne grupe.
4. u četvrtoj oblasti uključeni su predlozi eksternih grupa, inicijativa ili konsultativnih odbora, sa četiri indikatora: da li je bilo predloga, po istim pravilima za javne konsultacije, razvoj konsultacija od strane nadležnog tela, obaveštavanje predlagača od strane službenika za konsultacije .

Priprema planova

U prvoj kategoriji, monitoring 34 opštine pokazuje da:

- 32% opština je uključilo plan konsultacija u opštinski plan rada;
- 65% opština je uključilo plan konsultacija u izradu plana za javno komuniciranje;
- U 32% opština, službenik odgovoran za javne konsultacije sastavlja poseban plan za sve predloge projekata;
- 44% opština pripremilo je plan za javne konsultacije.

Od ovih indikatora, za prva dva (2) indikatora, bio je odgovoran glavni administrativni službenik, a za sledeća dva (2) indikatora, službenik odgovoran za javne konsultacije, gde je nivo ispunjenosti:

- U 11 od 34 opštine planiranje javnih konsultacija je uključeno u plan rada opštine;
- U 22 od 34 opštine planiranje javnih konsultacija je uključeno u izradu plana javne komunikacije;
- U 11 od 34 opštine, službenik zadužen za javne konsultacije izradio je poseban plan za sve predloge projekata;
- U 15 od 34 opštine objavljen je plan javnih konsultacija za 2023. godinu.

Prema podacima praćenja opštinskih sajtova iz Izveštaja o proceni transparentnosti u opštinama (januar-decembar 2022. godine), samo 19 opština ili 50% njih objavilo je planiranje javnih konsultacija[15].

U oblasti planiranja javnih konsultacija između 2022. i 2023. godine ispada da je došlo do pada od 6%, dok je u 2022. godini bio 19 od 38 opština ili 50%, dok je iz praćenja javnih konsultacija 2023. godine 15 od 34 su pronađene na sajtu opština, ili 44%, što označava smanjenje objavljivanja planova za javne konsultacije.

Konsultacije u ranim fazama

U ovoj oblasti, od 16 opština koje su prijavile Kancelarije za informisanje, čini se da:

- Samo su u 6,25% opština pronađeni i potvrđeni podaci da su konsultacije održane u ranim fazama;
- Ni u jednoj opštini nisu pronađene najave za uključivanje zainteresovanih strana u radne grupe; u 6,25% slučajeva donesene su odluke za uključivanje zainteresovanih grupa u radne grupe;
- U 31% slučajeva kreirane su baze podataka za interesne grupe, ni u jednom slučaju nije prijavljena identifikacija zainteresovanih lica za raspisivanje poziva.

Od dva (2) indikatora, u ovoj kategoriji odgovornim mehanizmima/zadacima zajedno upravljaju službenik zadužen za javne konsultacije i službenik odgovoran za predlog projekta.

[15] https://bitly.ws/3ge82

- U samo 1 od 16 opština pronađen je materijal za konsultacije u ranim fazama, izvan budžetskih rasprava;
- U 5 od 16 opština napravljene su baze podataka za interesne grupe, ni u jednom slučaju nije prijavljeno da se raspiše poziv za identifikaciju zainteresovanih.

Objava poziva za identifikaciju i uključivanje zainteresovanih strana u radne grupe

U ovoj kategoriji, od 16 opština koje su prijavile Kancelarije za informisanje, izgleda da:

- Nijedna opština nije prijavila raspisivanje poziva za identifikaciju i uključivanje zainteresovanih strana za uključivanje u radne grupe, dok je samo 6% opština prijavilo odluke o uključivanju zainteresovanih strana u radne grupe.

Od samo jednog (1) indikatora u ovoj kategoriji, odgovornim mehanizmima/zadacima zajednički upravljaju službenik odgovoran za javne konsultacije i službenik odgovoran za predlog projekta.

- U samo 1 od 16 opština poslane su odluke gde su zainteresovane strane uključene u radne grupe; ni u jednoj opštini nije prijavljena objava poziva za identifikaciju zainteresovanih strana za uključivanje u radne grupe.

Slično, u Izveštaju o ispunjavanju obaveza iz Evropske agende (januar-jun 2023. godine) se navodi da je samo 19 opština prijavilo da su izradile komunikacione planove, dok je 11 opština (Istog, Klokot, Parteš, Priština, Dragaš, Gračanica, , Štrpce, Ranilug, Kosovo Polje, Novo Brdo, Štimlje), prijavilo su da nisu izradili komunikacione planove.

Podaci isprepleteni između periodičnih monitoring izveštaja Ministarstva uprave lokalne samouprave (MAPL) i praćenja javnih konsultacija, smatra se da su opštine nastavile sa naporima da prikupe podatke interesnih grupa, ali to je još uvek ograničeno nedostatkom konsolidovanih mehanizama konsultacija (Konsultativni odbori) kao i nedostatkom konsultacija OCD u izradi planova konsultacija, ali i stabilnijeg partnerstva između opština i OCD.

Predlozi vanjskih radnih grupa, inicijativa ili konsultativnih odbora

U ovoj kategoriji, od 16 opština koje su prijavile Kancelarije za informisanje, čini se da:

> Ni u jednoj od opština nije prijavljeno da je postojao predlog eksternih grupa, građanskih inicijativa ili konsultativnih odbora[16].

U ovom slučaju, iz četiri oblasti, odgovorni mehanizmi/zadaci su podeljeni u jedan zadatak za službenika odgovornog za predlog projekta. Kao rezultat nepostojanja predloga vanjskih grupa, građanskih inicijativa ili konsultativnih odbora, ovo je isključeno iz evaluacije.

Pozivajući se na Izveštaj o funkcionisanju skupština opština (januar-decembar 2022. godine), čini se da je samo 11 opština uspostavilo konsultativne odbore: 4 opštine po 1 konsultativni odbor; 3 opštine po 2 konsultativna odbora i 4 opštine po 3 konsultativna odbora[17]. Dakle, ovo se odražava i u izveštaju o

[16]Ovo, prema priručniku za javne konsultacije, ima značenje člana 70 građanske inicijative i 73 konsultativne komisije Zakona o lokalnoj samoupravi -https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2021/06/FINALEE-Manuali-ne-tri-gjuhet.pdf.

[17] https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2023/07/Raporti-i-funzionimt-te-KK-2022-020-291-2023.pdf

monitoringu sa malim brojem predloga vanjskih grupa u odsustvu konsultativnih organa ili uključenosti interesnih grupa.

Izveštavanje, saradnja i praćenje

Što se tiče procene izveštavanja, saradnje i praćenja, podaci su dobijeni za dve oblasti: Prva oblast obuhvata procenu procesa praćenja i izveštavanja sa dva indikatora kao što su (praćenje od strane predsednika opštine i praćenje od strane Skupštine opštine). U drugom polju, za koordinaciju, saradnju i izveštavanje, evaluirana su dva indikatora (izgradnja kapaciteta i godišnji izveštaj o implementaciji minimalnih standarda javnih konsultacija u opštinama).

Proces izveštavanja i praćenja

U ovoj kategoriji, od 16 opština koje su izveštavale, čini se da:

- Ni u jednom slučaju ili 0%, predsednik opštine nije vratio da bi išao ponovo na glasanje u Skupštini opštine nacrt predloga koji ne ispunjavaju minimalne standarde za proces javnih konsultacija;
- U 5% slučajeva prijavljeno je da je Skupština opštine poništila proces ili odbila akt na usvajanje kao rezultat neispunjavanja minimalnih standarda javnih konsultacija.

U ovom slučaju, od dva (2) odgovorna mehanizma/zadatka, u jednom slučaju Glavni administrativni službenik, u jednom (1) slučaju Skupština opštine.

- Nijedna od 16 opština koje su odgovorile kancelarijama za informisanje nije prijavila da predsednik opštine nije poslao nacrte predloga koji ne ispunjavaju minimalne standarde javnih konsultacija na usvajanje Skupštini opštine;
- U samo 1 od 16 opština koje su odgovorile Kancelarijama za informisanje, saopšteno je da je Skupština opštine odbila na usvajanje predlog projekta koji nije ispunjavao minimalne standarde javnih konsultacija.

Poređenjem podataka sa analizom budžetskih procesa za 2023[18], ispada da: od 38 opštinskih sajtova, na 25 nije pronađen radni materijal za sastanke skupština opština, u 10 opština je pronađen materijal za sastanak za usvajanje budžeta, dok je za 3 opštinska sajta materijali su objavljeni, ali nije pronađen materijal za prikupljanje odobrenja budžeta. Čak i iz monitoringa, čini se da uprkos činjenici da standardi nisu ispunjeni, vraćanje od strane predsednika opštine, ili odbijanja Skupštine opštine za odobrenje ostaju na veoma niskom nivou.

Koordinacija, saradnja i izveštavanje

Iz podataka koje su dostavili Kancelarije za informisanje iz 16 opština, proizilazi da:

- U 33% slučajeva, MALS u koordinaciji sa Kancelarijom za dobro upravljanje/Kancelarijom premijera razvija aktivnosti za podizanje kapaciteta opštinskih zvaničnika za javne konsultacije;
- Ne postoji poseban izveštaj od MALS o primeni minimalnih standarda javnih konsultacija u opštinama (postoji samo izveštaj o proceni transparentnosti u opštinama).

U ovom slučaju, iz dva mehanizma, nadležnosti/zadaci su podeljeni u dva slučaja na Ministarstvo uprave lokalne samouprave, gde prema ispunjenosti proizilazi sledeće:

[18] https://www.klgi-ks.com/wp-content/uploads/2023/04/Analiza-e-Proceseve-Buxhetore-Komunale-2023.pdf

- U 7 od 16 opština koje su odgovorile Kancelarijama za informisanje, izveštava se o razvoju aktivnosti za povećanje kapaciteta opštinskih službenika za javne konsultacije;
- U monitoringu platforme javnih konsultacija, niti na veb stranici nadležnog ministarstva, ne može se naći poseban izveštaj za javne konsultacije.

U tabeli 1 prikazani su sumirani rezultati ispunjenja dvadeset (20) godišnjih kriterijuma za praćenje, počevši od: **Administrativno-tehničkog aspekta** (Administrativno-tehnički aspekt, rubrika za pismene i elektronske konsultacije) – 6 indikatora; **Planiranje javnih konsultacija** (Izrada planova konsultacija u ranim fazama, objava poziva za identifikaciju i uključivanje zainteresovanih strana u radne grupe, predlozi eksternih grupa, inicijativa ili Konsultativnih odbora) – 10 indikatora; **Proces izveštavanja i praćenja** – 2 indikatora; **Koordinacija, saradnja i zbirni izveštaj konsultacija** (praćenje od strane Ministarstva nadležnog za sprovođenje uputstva) - 2 indikatora.

Godišnje tabele evaluacije učinka javnih konsultacija

Dve zbirne tabele su predstavljene u nastavku, gde prva prikazuje ispunjenost kriterijuma (20) iz procesa godišnjeg praćenja, kao i ispunjavanje odgovornosti od strane opštinskih mehanizama podeljenih po zadacima. U međuvremenu, druga tabela prikazuje podatke o ispunjenosti kriterijuma (20) u pet odvojenih oblasti (*oblast 1. Administrativno-tehnički aspekt; oblast 2. Planiranje javnih konsultacija; oblast 3. Konsultacije u ranim fazama sa zainteresovanim stranama; oblast 4. Predlozi projekata eksternih radnih grupa i oblast 5. Proces izveštavanja i praćenja javnih konsultacija u opštin)i*;

Od podataka 34 od 38 nadgledanih opština, najveće ispunjenje ukupnih kriterijuma (20) ostvaruje opština Glogovac sa 60%, zatim opština Lipljan sa 55%, opštine Prizren, Orahovac i Južna Mitrovica sa 50%, kao i sa 45% iz opštine Kamenica. U međuvremenu, opština Kosovo Polje je zabeležila najniže ispunjenje sa 10%, a slede opštine: Gračanica, Dečani i Srbica sa po 15%.

Zbirna tabela 1: Zbirka od 20 kriterijuma koje ispunjavaju opštine iz godišnjeg monitoringa

Godišnji monitoring

Ispunjenost (20) kriterijuma iz godišnjeg monitoringa			**Ispunjavanje obaveza[19]**				
opština	Broj	%	Službenik odgovoran po projektu predlog (12 zadataka)	Službenik za komunikacija sa javnosti (10 zadataka)	Predsednik/sponzor(7 zadataka)	Skupština opštine (1 zadatak)	MALS/KDU (2 zadatka)
Decan	3	15%	1	1	2	0	0
Đakovica	6	30%	3	2	3	0	0
Glogovac	12	60%	6	5	4	1	1
Gnjilane	7	35%	4	4	3	0	0
Dragaš	5	25%	2	1	3	0	0
Istok	8	40%	4	3	3	0	1
Kaēanik	5	25%	2	2	3	0	0

[19]Obračun ispunjenosti zadataka

Klina	8	40%	4	4	4	0	0
Kosovo Polje	2	10%	1	1	1	0	0
Kamenica	9	45%	5	4	4	0	0
Leposavic	Nema informacija						
Lipljan	11	55%	6	5	4	0	1
Obilić	8	40%	5	4	3	0	0
Orahovac	10	50%	5	4	4	0	1
Peć	6	30%	1	1	5	0	0
Podujevo	5	25%	2	2	2	0	1
Priština	4	20%	1	1	3	0	0
Prizren	10	50%	6	5	4	0	0
Srbica	3	15%	1	1	2	0	0
Štimlje	6	30%	2	2	4	0	0
Štrpce	Nema informacija						
Suva Reka	4	20%	1	1	3	0	0
Uroševac	6	30%	3	2	3	0	0
Vitina	4	20%	1	1	3	0	0
Vučitrn	6	30%	2	2	4	0	0
Mališevo	6	30%	3	3	3	0	0
Novo Brdo	Nema informacija						
Južna Mitrovica	10	50%	5	4	4	0	1
Klina	4	20%	1	1	3	0	0
Elez han	8	40%	5	4	2	0	1
Mamuša	Nema informacija						
Gračanica	3	15%	1	1	2	0	0
Ranilug	Nema informacija						
Partes	Nema informacija						
Klokot	Nema informacija						

U zbirnoj tabeli 2, prema poljima, proizilazi da najveću ispunjenost zauzimaju: administrativni i tehnički aspekt sa 52%, zatim planiranje javnih konsultacija sa 44% i izveštaji javnih konsultacija sa 41%. U međuvremenu, najniži nivo obeležile su konsultacije u ranoj fazi sa 6%, praćeni predlozima vanjskih grupa[20]sa 6% i razmatranje od strane glavnog administrativnog službenika (GAS) 0%, kao i odbijanje od strane Skupštine opštine dokumenata koji nisu ispunili standarde konsultacija 6%.

U oblasti administrativnih i tehničkih aspekata u nedostatku izveštaja o javnim konsultacijama u opštinama, u izveštajima Ministarstva lokalne samouprave/Kancelarije za dobro upravljanje[21], podaci su izvučeni iz Izveštaja o proceni transparentnosti opštine (januar-decembar 2022. godine)[22]. Sa druge strane, oblast

[20]Ovo, prema priručniku za javne konsultacije, ima značenje člana 70 građanske inicijative i 73 konsultativne komisije Zakona o lokalnoj samoupravi -https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2021/06/FINALEE-Manuali-ne-tri-gjuhet.pdf.

[21] https://konsultimet.rks-gov.net/documents.php

[22] https://bitly.ws/3ge82

procesa izveštavanja i praćenja javnih konsultacija u opštinama ocenjena je kao neispunjena u nedostatku izveštaja.

Iz podataka ranih konsultacija, pored budžetskih rasprava, samo u jednom slučaju je prijavljeno iz odgovora 16 informativnih kancelarija, za konsultacije u ranoj fazi, pre izrade nacrta. Za ovo su evaluirane konsultacije u ranim fazama procesa kao što su pravilniici, ili opštinski planovi/strategije bez uključivanja budžetskih saslušanja. U međuvremenu, iz analize budžetskih procesa u opštinama[23], koji je izdao Institut KLGI, izgleda da: 20 opština je objavilo izveštaje sa konsultacija o budžetskim raspravama, dok je samo 10 opština objavilo izveštaj sa komentarima (prihvaćeno/delimično/odbijeno), 1 opština je predstavila komentare delimično.

U ovoj oblasti, konsultacije u ranim fazama, nije prijavljeno da je bilo poziva za identifikaciju zainteresovanih strana za uključivanje u radne grupe. U međuvremenu, jedanaest (11) opština je prijavilo da je u podršci projektu DEMOS/HELVETAS[24] kreirane su baze podataka (Excel obrasci) prema interesnim grupama. U samo jednom (1) slučaju je iz odgovora 16 Informativnih kancelarija prijavljeno da je bilo uključenosti zainteresovanih grupa u radnim grupama. Što se tiče predloga projekata vanjskih radnih grupa, u ovom slučaju građanske inicijative, prema članu 70. i konsultativnih odbora prema članu 73. Zakona o lokalnoj samoupravi, nisu prijavljeni. Ovo je izazvalo spekulacije Informativnih kancelarija, koje prijavljuju učešće građana, interesnih grupa ili organizacija civilnog društva kroz komentare sa javnih konsultacija.

Zbirna tabela 2: Ispunjenost kriterijuma po oblastima iz godišnjeg monitoringa

Godišnji monitoring[25]

Opština	Administrativni i tehnički aspekt (6 zadataka)	Planiranje javnih konsultacija (4 zadatka)	Rane konsultacije sa zainteresovanim stranama[26] (3 zadatka)	Predlozi projekata vanjskih radnih grupa (4 zadatka)	Proces izveštavanja i praćenja javnih konsultacija u opštinama (3 zadatka)
Decan	33%	25%	/	/	/
Đakovica	50%	50%	33%	0%	0%
Glogovac	100%	100%	33%	0%	25%
Gnjilane	83%	25%	33%	0%	0%
Dragaš	50%	25%	/	/	/
Istok	67%	75%	33%	0%	25%
Kaēanik	67%	50%	/	/	/
Klina	83%	75%	33%[27]	0%	0%
Kosovo Polje	16%	0%	/	/	/
Kamenica	100%	100%	/	/	/
Leposavic	-	-	-	-	-
Lipljan	100%	100%	33%	0%	25%

[23] https://www.klgi-ks.com/wp-content/uploads/2023/04/Analiza-e-Proceseve-Buxhetore-Komunale-2023.pdf
[24]Decentralizacija i opštinska podrška
[25]Opštine koje su popunile polja sa brojevima, izveštavale su Informativnim kancelarijama, dok se za one koje su predstavljene crticom bile prikupljene od monitoringa.
[26]Pozivajući se na priručnik, Konsultacije u ranim fazama – Strane će biti uključene u pripremu nacrta što je pre moguće i ostaće angažovane tokom cijelog procesa.
[27]Samo u jednom slučaju: za Opštinski razvojni plan 2023-2031.

Obilić	100%	75%	/	/	/
Orahovac	100%	100%	0%	0%	25%
Peć	50%	75%[28]	/	/	/
Podujevo	67%	0%	0%	0%	25%
Priština	33%	50%	/	/	/
Prizren	100%	100%	/	/	/
Srbica	50%	0%	/	/	/
Štimlje	67%	50%	0%	0%	0%
Štrpce	-	-	-	-	-
Suva Reka	50%	25%[29]	/	/	/
Uroševac	67%	75%	33%	0%	0%
Vitina	50%	25%	0%	0%	0%
Vučitrn	67%	50%	/	/	/
Mališevo	83%	25%	0%	0%	0%
Novo Brdo	-	-	-	-	-
Južna Mitrovica	100%	100%	0%	0%	25%
Klina	50%	25%	/	/	/
Elez han	83%	75%	0%	0%	25%
Mamuša	-	-	-	-	-
Gračanica	50%	0%	0%	0%	0%
Ranilug	-	-	-	-	-
Parteš	-	-	-	-	-
Klokot	-	-	-	-	-

U sledećoj tabeli, podaci su predstavljeni iz baze podataka o grantu za opštinski učinak za 2022. godinu. U međuvremenu, pravila za izračunavanje podataka su izvučena iz glavnog dokumenta sistema upravljanja opštinskim učinkom. Referenca za objašnjenje indikatora ocenjenih u Izveštaju o učinku opštine 2022.

Prema pokazateljima učinka 3.1.2 (učešće građana u javnim konsultacijama) i 16.2.3 (učešće žena u javnim konsultacijama)

3.1.2. Nivo od 3% od broja stanovnika uzet je kao dovoljan nivo učešća za sve opštine, barem na privremeni period. Merenje učešća građana na javnim skupovima ima za cilj unapređenje procesa lokalne demokratije, osiguravanje transparentnosti i odgovornosti, kao i ispitivanje pitanja od interesa za javnost. Pokazatelj se izračunava tako što se broj učesnika opštinskih javnih konsultacija tokom godine (podatak 1) podeli sa 3% od broja stanovnika u opštini (podatak 2) pomnožen sa 100.

16.2.3. Pokazatelj se izračunava tako što se ukupan broj žena na konsultacijama (podatak 2) podeli sa ukupnim brojem učesnika u konsultacijama (podatak 1), pomnožen sa 100. Zatim se formula pomnoži sa 2 proporcionalna vrednost 2 indikatora.

[28]Akcioni plan za transparentnost

[29]Indikator za uključivanje u planiranje javnih konsultacija u izradi plana za javno komuniciranje je obezbeđen u izveštaju MALS-a.

Iz podataka proizilazi da je samo u 3 opštine izračunato 3% od broja stanovnika za učešće u javnim konsultacijama (Elez Han, Obilić i Ranilug), dok je samo jedna opština (Dečane) prijavila da je postignuta jednakost kod žena na učešću u javnim konsultacijama.

Tabela sažetka 3: Podaci navedeni u izveštaju o učinku o učešću građana u javnim konsultacijama raščlanjeni prema spolu							
br.	Opština	Broj stanovnika	3% stanovništva	Prijavljen broj učesnika	Prijavljeni postotak	Učešće žena	Procenat rodne ravnopravnosti
1	Decan	40,019	1,333	255	19,15%	127	100,00%
2	Dragaš	33,997	1,133	312	27,55%	0	0,00%
3	Kosovo Polje	34,827	1,160	0	0,00%	0	0,00%
4	Đakovica	94,556	3,152	1666	52,87%	657	80,00%
5	Gnjilane	90,178	3,006	433	14,41%	124	57,48%
6	Glogovac	58,531	1,951	827	42,42%	332	80,26%
7	Gračanica	10,675	356	210	59,01%	38	35,97%
8	Elez han	9,403	313	313	100,00%	98	62,17%
9	Istok	39,289	1,310	344	26,30%	56	32,55%
10	Klina	6,084	203	48	23,55%	23	97,56%
11	Kačanik	33,409	1,114	626	56,23%	206	65,88%
12	Kamenica	36,085	1,203	391	32,51%	29	14,77%
13	Klina	38,496	1,283	209	16,27%	14	12,76%
14	Lipljan	57,605	1,920	850	44,26%	349	81,56%
15	Mališevo	54,613	1,820	280	15,38%	56	39,68%
16	Mamuša	5,507	184	0	0,00%	0	0,00%
17	Mitrovica	71,909	2,397	390	16,27%	76	38,66%
18	Obilić	21,549	718	718	100,00%	233	65,90%
19	Parteš	1,787	59,567	0	0,00%	0	0,00%
20	Peć	96,450	3,215	494	15,37%	146	58,87%
21	Podujevo	88,499	2,950	472	16,00%	40	16,94%
22	Priština	198,897	6,630	0	0,00%	0	26,12%
23	Prizren	177,781	5,926	411	6,95%	57	27,49%
24	Orahovac	56,208	1,874	1245	66,47%	169	27,11%
25	Ranilug	3,866	129	129	100,00%	0	0,00%
26	Štimlje	27,324	911	165	18,17%	28	33,55%
27	Srbica	50,858	1,695	596	35,19%	203	68,06%
28	Suva Reka	59,722	1,991	519	26,06%	39	14,76%

29	Vitiina	46,987	1,566	515	32,91%	188	72,84%
30	Vučitrn	69,870	2,329	257	10,78%	84	64,60%

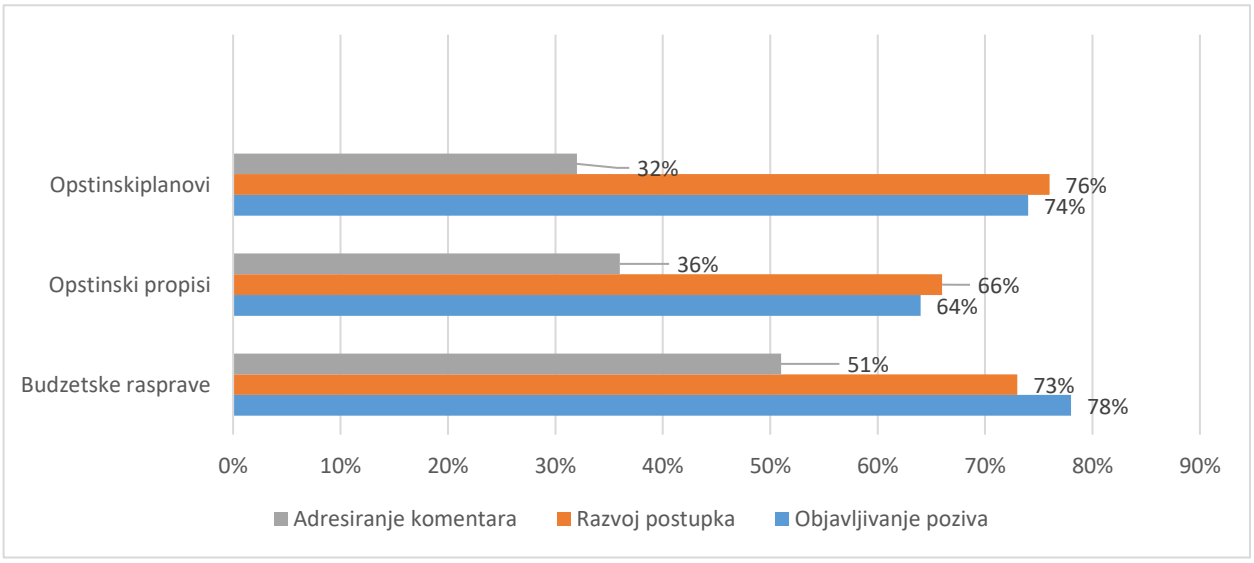
Individualni monitoring

U procese praćenja pojedinačnih konsultacija, 34 opštine su uključene sa po jednim (1) procesom konsultacija u tri (3) kategorije (budžetske rasprave; opštinski planovi/strategije i opštinski akti/pravilnici), i pruža se sveobuhvatan pregled načina na koji se javne konsultacije sprovode u opštinama. Rasprostranjeno na tri (3) nivoa implementacije: i. Najava poziva; ii. Organizacija javnih sastanaka; iii. Prikupljanje komentara i njihovo adresiranje.

- Iz podataka po kategorijama proizilazi da u kategoriji opštinskih planova/strategija, raspisivanje poziva ima najveću ispunjenost sa 74%, zatim sledi razvoj procesa sa 76%, a najniže je prikupljanje i adresiranje komentara sa 32%.
- Čak i u opštinskim aktima/propisima, najveće dostignuće je zabeleženo u raspisivanju poziva koje ima najveću ispunjenost sa 64%, zatim sledi razvoj procesa sa 66%, a najniže je prikupljanje i adresiranje komentara sa 36% .
- Slično kao kod konsultacija budžetskih rasprava po kategorijama, raspisivanje poziva ima najveću ispunjenost sa 78%, zatim razvoj procesa sa 73%, a najniže je prikupljanje i adresiranje komentara sa 51%.

Iz podataka predstavljenih pojedinačnim praćenjem tri procesa javnih konsultacija (opštinski planovi/strategije, opštinski akti/propisi i budžetske rasprave) u svim slučajevima raspisivanje poziva u ovom slučaju, objavljivanje obaveštenja o konsultaciji zajedno sa dokumentom ima najviše dostignuće, u ovoj oblasti prosek se smanjuje predstavljanjem obrazloženja (ciljevi konsultacija, objektivi, kao i potreba za uključivanjem javnosti) zajedno sa obaveštenjem. Slično kao i najava poziva, prezentacija obrazloženja umanjuje ukupni rezultat javne rasprave. Sa druge strane, u prikupljanju i adresiranju komentara, kao rezultat objavljivanja samo zapisnika, a ne izveštaja sa komentarima, čini se da ova oblast ima najniži nivo postignuća. Dakle, možemo zaključiti da su tehnički i formalni aspekti razvoja konsultacija napredovali, ali još nije postignuta suština javnih konsultacija, odnosno vlasništvo javnosti u lokalnim politikama.

Fig. 1 Ukupan učinak opština u javnim konsultacijama u ispunjavanju kriterijuma u tri glavne oblasti: Budžetske rasprave 28 opština, Opštinski propisi 25 opština, Opštinski planovi 28 opština.

Konsultacije za budžetska saslušanja

Javni oglas za javnu raspravu

Za ocenu javnog oglasa i ispunjenja obaveza za otvaranje javnih konsultacija, praćeno je 9 kriterijuma prikazanih u tabeli 4. U vezi sa pitanjem da li su objavljene najave za konsultacije sa projektnim predlozima, na Vladinoj platformi za javne konsultacije, u 28 opština koje su održale konsultacije za budžetske rasprave, 61% nadgledanih opština je ispunilo ovu obavezu. Objavljivanje obaveštenja za konsultacije sa projektnim predlozima na veb stranici opštine realizovano je u 86% opština. Što se tiče informacija javnog oglasa o datumu pokretanja i roku za komentare: 82% opština je dalo informaciju o datumu pokretanja, a 61% opština je dalo informaciju o poslednjem datumu za komentare. Nizak procenat se ogleda u prezentaciji obrazloženja u pozivu na javni sastanak, gde je samo 18% opština primenilo ovaj kriterijum. Na pitanje da li je data adresa za prijem komentara i objavljivanje izveštaja/rezultata javnih konsultacija, 72% opština je navelo adresu za primanje komentara. Dalje, po pitanju da li su sprovedene pismene i elektronske konsultacije, čini se da je 57% opština ispunilo ovaj kriterijum. Što se tiče objavljivanja predloga projekta na opštinskim sajtovima i platformi za e-konsultacije, 68% opština je objavilo predlog projekta na sajtovima opština, dok je njih 46% objavilo na e-konsultacijama.

Iz monitoringa za gore navedene oblasti proizilazi da je najveći procenat primenjivosti obaveza za otvaranje javnih konsultacija 89%. Ovaj procenat odražavaju opštine Kačanik, Orahovac, Prizren, Vučitrn, Južna Mitrovica i Elez Han. U međuvremenu, najniži procenat se ogleda u opštini Gnjilane sa 11%, Obilić sa 22%, Gračanica sa 33% i Klokot sa 22%.

Tabela 4: Javni oglas za javnu raspravu

br.	Javni oglas za javnu raspravu	% opština koje su ispunile obavezu
1.	Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranici opštine	61%
2	Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na platformi za konsultacije Vlade	86%
3.	Datum početka	82%
4.	Rok za komentare	61%
5.	Prezentacija memoranduma sa objašnjenjima	18%
6.	Adresa za primanje komentara	72%
7.	Izrada pisanih i elektronskih konsultacija	57%
8.	Objavljivanje predloga projekta na veb stranicama opština	68%
9.	Objava predloga projekta na platformi za e-konsultacije	46%

Tehnički aspekt raspisivanja poziva i izrada javnih skupova

U oceni tehničkog aspekta raspisivanja poziva i održavanja javnih skupova, praćeno je 11 indikatora u 28 opština sa javnim pozivima za raspravu o budžetu. Od 89% opština koje su održale javne konsultativne sastanke za budžetske rasprave, 75% opština je objavilo (na službenoj internet stranici opštine, oglasnoj tabli, itd.) obaveštenje o javnom konsultativnom sastanku, najmanje 8 kalendarskih dana pre održavanja sastanak; 86% opština je navelo datum u oglašavanju poziva, 89% opština je odredilo mesto i vreme u pozivu; 71% je priložilo predlog projekta; 21% opština je uključilo memorandum o svrsi otvaranja poziva; kao i 75% opština dalo je podatke o osobi odgovornoj za primanje komentara.

Što se tiče razvoja javnih skupova, za pitanje da li je službenik kojeg je odredilo telo predlagača predsedavao konsultativnim sastankom sa građanima, 89% opština je implementiralo ovaj kriterijum; 82% opština dalo je javnosti objašnjenje sadržaja predloga projekta od strane službenika za izradu predloga projekta zajedno sa službenikom za javne konsultacije; u međuvremenu, u 82% opština ispunjenost kriterijuma se ogleda u dokazima o predlozima koje je javnost dala tokom konsultacija.

Opštine sa najvećim ispunjenjem u jedanaest kriterijuma praćenja tehničkog aspekta raspisivanja poziva i održavanja javnih sastanaka su: Đakovica, Kamenica, Orahovac, Elez Han, sa ukupno 100%; međutim, opštine sa slabijim učinkom su: Obilić i Podujevo sa 55%, Štimlje sa 36%, Vitina sa 45% i Štrpce sa 0%. Generalno, rezultati pokazuju pozitivne napore opština da osiguraju učešće i transparentnost u procesu javnih konsultacija u vezi sa tehničkim aspektom raspisivanja poziva i održavanja javnih sastanaka, međutim postoje neke oblasti u kojima postoji potreba za poboljšanjem, kao što je identifikacija predloga primljenih od javnosti tokom konsultacija i memoranduma s obrazloženjem.

Tabela 5: Kriterijumi za ocenu tehničkog aspekta

br.	Kriterijumi za ocenu tehničkog aspekta	%
1.	Održavanje javnih konsultativnih sastanaka	89%
2.	Najava obaveštenja o sastanku najmanje 8 kalendarskih dana	75%
3.	Datum održavanja sastanka	86%
4.	Mesto održavanja sastanka	89%
5.	Vreme sastanka	89%
6.	Predlog projekta	71%
7.	Memorandum sa obrazloženjem	21%
8.	Podaci o osobi odgovornoj za prijem komentara	75%
9.	Predsedavanje konsultativnim sastankom od strane službenika za izradu predloga projekta	89%
10.	Objašnjavanje javnosti sadržaja predloga projekta	82%
11.	Snimanje predloga datih od strane javnosti tokom konsultacija	82%

Prikupljanje komentara, komunikacija i njihovo razmatranje

U oblastima koje se odnose na prikupljanje komentara, njihovu komunikaciju i adresiranje, identifikovani su sledeći podaci: od 28 praćenih opština, njih 68% pripremilo je izveštaj o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu nacrta predlog projekta; 61% opština je uključilo predloge, sugestije i primedbe javnosti u izveštaje o javnoj reviziji; 46% opština je razmotrilo komentare (prihvaćene/odbijene) radne grupe; 64% opština je objavilo izveštaj u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od isteka roka za komentare); kao i 14% opština je podnelo izveštaj o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta.

Opštine sa najvećim ispunjenjem četiri kriterijuma praćenja su: Glogovac, Lipljan, Prizren, Orahovac sa ukupno 100%; u međuvremenu, opštine sa najnižim učinkom su: Kačanik, Kosovo Polje, Obilić, Podujevo, Priština, Štrpce, Vitina i Gračanica sa 0%, u četiri posmatrane oblasti u vezi prikupljanja komentara, komunikacije i njihovog adresiranja.

Tabela 6: Prikupljanje komentara, njihova komunikacija i razmatranje

br.	Prikupljanje komentara, komuniciranje i obraćanje njima	%
1.	Priprema izveštaja o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta	68%
2.	U izveštaju o javnoj reviziji nalaze se predlozi, napomene i komentari javnosti	61%
3.	Pregled komentara (prihvaćenih/odbijenih) od strane radne grupe	46%
4.	Objavljivanje izveštaja u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od kraja perioda za komentare)	64%
5.	Predočio izveštaj o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta	14%

Javne konsultacije za opštinske propise

Javni oglas za javnu raspravu

Praćeno je devet kriterijuma u 25 opština za ocenu javnog oglasa i ispunjenje obaveza za otvaranje javnih konsultacija (objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranici opštine i na platformi Vlade za datum početka konsultacija, rok za davanje komentara, prezentacija obrazloženja, adresa za primanje komentara, objavljivanje izveštaja/rezultata javnih konsultacija, izrada pisanih i elektronskih konsultacija, objavljivanje predloga projekta na opštinskim veb stranicama i platformi za e-konsultacije). Što se tiče pitanja da li su obaveštenja za konsultacije predloga projekata objavljena na Vladinoj platformi za javne konsultacije, od 25 praćenih opština, njih 80% je ispunilo ovu obavezu. Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranicama opština implementirano je u 96% opština. Vezano za informaciju javnog oglasa o datumu pokretanja i roku za komentare; 92% opština je dalo informaciju o datumu početka, a 80% opština je dalo informaciju o poslednjem datumu za komentare. Nizak procenat se ogleda u prezentaciji obrazloženja u pozivu na javni sastanak, gde je samo 28% opština primenilo ovaj kriterijum. Na pitanje da li je data adresa za prijem komentara i objavljivanje izveštaja/rezultata javnih konsultacija, 92% opština je navelo adresu za primanje komentara. Dalje, po pitanju da li su sprovedene pismene i elektronske konsultacije, čini se da je 80% opština ispunilo ovaj kriterijum. Što se tiče objavljivanja predloga projekta na opštinskim veb stranicama i platformi za e-konsultacije, 96% opština je objavilo predlog projekta na veb stranicama opština, dok je njih 84% objavilo na e-konsultacijama.

Iz monitoringa za gore navedene oblasti proizilazi da je najveći procenat primenjivosti 100%. Ovaj procenat odražavaju opštine Priština, Elez Han i Gračanica. U međuvremenu, najniži procenat je opština Kamenica sa 67%, Peć sa 56%, Klina sa 33% i Štrpce sa 22%.

Tabela 7: Javni oglas za javnu raspravu

br.	Javni oglas za javnu raspravu	%
1.	Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranici opštine	96%
2	Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na platformi za konsultacije Vlade	80%
3.	Datum početka	92%
4.	Rok za komentare	80%
5.	Prezentacija memoranduma sa objašnjenjima	28%
6.	Adresa za primanje komentara	92%
7.	Izrada pisanih i elektronskih konsultacija	80%
8.	Objavljivanje predloga projekta na veb stranicama opština	96%
9.	Objava predloga projekta na platformi za e-konsultacije	84%

Tehnički aspekt raspisivanja poziva i organizovanje javnih sastanaka

U oceni tehničkog aspekta raspisivanja poziva i održavanja javnih sastanaka, praćeno je 11 indikatora u 25 opština koje su nudile konsultacije za opštinske propise. Od 92% opština koje su održale javne konsultativne sastanke za opštinske propise, 84% opština je objavilo (na zvaničnom sajtu opštine, oglasnoj tabli, itd.) obaveštenje za javni konsultativni sastanak, najmanje 8 kalendarskih dana pre održavanja sastanka; 96% opština je uvrstilo datum u oglasu za poziv, 100% opština je odredilo mesto; 96% njih je dalo informacije o vremenu konsultacija; 84% je priložilo predlog projekta; 16% opština je uključilo obrazloženje svrhe otvaranja poziva; kao i 84% opština dalo je podatke o osobi odgovornoj za primanje komentara.

Što se tiče organizacija javnih sastanaka, za pitanje da li je službenik kojeg je odredilo telo predlagača predsedavao konsultativnim sastankom sa građanima, 76% opština je implementiralo ovaj kriterijum; 72% opština dalo je javnosti objašnjenje sadržaja predloga projekta od strane službenika za izradu predloga projekta zajedno sa službenikom za javne konsultacije; u međuvremenu, u 64% opština ispunjenost kriterijuma se ogleda u dokazima o predlozima koje je javnost dala tokom konsultacija.

Opštine sa najvećim ispunjenjem u jedanaest kriterijuma monitoringa su: Kamenica, Srbica, Elez Hani sa ukupno 100%, dok su opštine sa najnižim performansama: Đakovica Štrpce, Suva Reka sa 45%.

Generalno, rezultati pokazuju pozitivne napore opština da osiguraju učešće i transparentnost u procesu javne konsultacije u vezi sa tehničkim aspektom raspisivanja poziva i održavanja javnih skupova. Međutim, postoje neke oblasti u kojima postoji potreba za poboljšanjem, kao što je evidentiranje predloga dobijenih od javnosti tokom konsultacija i memorandum s obrazloženjem.

Tabela 8. Kriterijumi za ocenu tehničkog aspekta

br.	Kriterijumi za ocenu tehničkog aspekta	%
1.	Održavanje javnih konsultativnih sastanaka	92%
2.	Najava obaveštenja o sastanku najmanje 8 kalendarskih dana.	84%
3.	Datum održavanja sastanka;	96%
4.	Mesto održavanja sastanka;	100%
5.	Vreme sastanka;	96%
6.	Predlog projekta	84%
7.	Memorandum sa obrazloženjem	16%
8.	Podaci o osobi odgovornoj za prihvatanje komentara	84%
9.	Predsedavanje konsultativnim sastankom od strane službenika za izradu predloga projekta	76%
10.	Objašnjavanje javnosti sadržaja predloga projekta	72%
11.	Snimanje predloga datih od strane javnosti tokom konsultacija	64%

Prikupljanje komentara, komunikacija i njihovo razmatranje

U oblastima koje se odnose na prikupljanje komentara, njihovu komunikaciju i adresiranje, u 25 opština evidentirani su sledeći podaci: 52% opština pripremilo je izveštaj o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta ; 52% opština je uvrstilo predloge, sugestije i komentare javnosti u izveštaj o javnoj reviziji; 32% opština je razmotrilo komentare (prihvaćene/odbijene) radne grupe; 44% opština je objavilo izveštaj u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od isteka roka za komentare); i ni u jednoj opštini izveštaj o javnoj konsultaciji u Skupštini opštine nije dostavljen radnim materijalima pre usvajanja predloga projekta.

Opštine sa najvećim ispunjenjem četiri kriterijuma za praćenje su: Glogovac, Klina, Priština, Srbica, Štimlje sa ukupno 80%; u međuvremenu, opštine sa najnižim učinkom su: Đakovica, Dragaš, Kačanik, Kosovo Polje, Podujevo, Peć, Prizren, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Južna Mitrovica sa 0% u četiri posmatrane oblasti koje se odnose na prikupljanje komentara, komunikaciju i njihovo adresiranje.

Tabela 9: Prikupljanje komentara, njihova komunikacija i razmatranje

br.	Prikupljanje komentara, komuniciranje i njihovo razmatranje	%
1.	Priprema izveštaja o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta	52%
2.	U izveštaju o javnoj reviziji nalaze se predlozi, sugestije, komentari javnosti	52%
3.	Pregled komentara (prihvaćenih/odbijenih) od strane radne grupe	32%
4.	Objavljivanje izveštaja u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od kraja perioda za komentare)	44%
5.	Predstavljen izveštaj o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta	0%

Javne konsultacije za opštinski plan

Javni oglas za javnu raspravu

Praćeno je devet kriterijuma u 28 opština za ocenu javnog oglasa i ispunjenje obaveza za otvaranje javnih konsultacija (objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranici opštine i na platformi Vlade za konsultacije; datum početka, rok za davanje komentara, prezentacija obrazloženja, adresa za primanje komentara, objavljivanje izveštaja/rezultata javnih konsultacija, izrada pisanih i elektronskih konsultacija, objavljivanje predloga projekta na veb stranicama opština i platformi za e-konsultacije); Što se tiče pitanja da li su objavljena saopštenja, za konsultacije predloga projekata, na Vladinoj platformi za javne konsultacije, 61% posmatranih opština je ispunilo ovu obavezu. U svim opštinama implementirano je objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranicama opština. Što se tiče informacija javnog oglasa o datumu pokretanja i roku za komentare, 89% opština je dalo informaciju o datumu pokretanja, a 85% opština je dalo informaciju o poslednjem datumu za komentare. Nizak procenat se ogleda u podnošenju obrazloženja u pozivu za javni sastanak, gde je samo 21% opština primenilo ovaj kriterijum. Na pitanje da li je data adresa za prijem komentara i objavljivanje izveštaja/rezultata javnih konsultacija, 93% opština je navelo adresu za primanje komentara. Dalje, po pitanju da li su sprovedene pismene i elektronske konsultacije, čini se da je 71% opština ispunilo ovaj kriterijum. Što se tiče objavljivanja predloga projekta na veb stranicama opština i platformi za e-konsultacije, 89% opština je objavilo Predlog projekta na veb stranicama opština dok je njih 64% objavilo u e-konsultacijama. Iz monitoringa za gore navedene oblasti proizilazi da je najveći procenat primenjivosti 89%. Ovaj procenat se odražava u opštinama: Đakovica, Istok, Lipljan, Podujevo, Priština, Prizren, Uroševac, Orahovac, Vitina, Mališevo i Elez Han sa 89%. U međuvremenu, najniži procenat odražavaju opštine Gnjilane i Štrpce sa 11%, opštine Dragaš, Klina, Peć, Kosovo Polje, Kamenica, Srbica, Štimlje, Vučitrn sa 67%.

br.	Javni oglas za javnu raspravu	%
1.	Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranici opštine	100%
2	Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na platformi za konsultacije Vlade	61%
3.	Datum početka;	89%
4.	Rok za komentare	85%
5.	Prezentacija memoranduma sa objašnjenjima	21%
6.	Adresa za primanje komentara	93%
7.	Izrada pisanih i elektronskih konsultacija	71%
8.	Objava predloga projekta na veb stranici opštine	89%
9.	Objavljivanje nacrta predloga na platformi za e-konsultacije	64%

Tabela 10: Javni oglas za javnu raspravu

Tehnički aspekt raspisivanja poziva i organizacija javnih sastanaka

U oceni tehničkog aspekta raspisivanja poziva i održavanja javnih skupova, praćeno je jedanaest indikatora u 28 opština koje su vodile konsultacije o opštinskom planu. Od 89% opština koje su održale javne konsultativne sastanke za opštinski plan, 86% opština je objavilo (na zvaničnom sajtu opštine, oglasnoj tabli itd.) obaveštenje o javnom konsultativnom sastanku najmanje 8 kalendarskih dana pre sastanka; 96% njih uključilo je datum, mesto i vreme u najavi poziva; 86% je priložilo predlog projekta; 29% opština je uključilo obrazloženje svrhe otvaranja poziva; kao i 92% opština je dalo podatke o osobi odgovornoj za primanje komentara.

Što se tiče organizacija javnih sastanaka, na pitanje da li je službenik kojeg je odredilo telo predlagača predsedavao konsultativnim sastankom sa građanima, 75% opština je implementiralo ovaj kriterijum; 64% opština dalo je javnosti objašnjenje sadržaja predloga projekta od strane službenika za izradu predloga projekta zajedno sa službenikom za javne konsultacije; u međuvremenu, u 50% opština ispunjenost kriterijuma se ogleda u dokazima o predlozima koje je javnost dala tokom konsultacija.

Opštine sa najvećim ispunjenjem u jedanaest kriterijuma praćenja su: Kamenica, Priština, Štimlje i Elez Han, sa ukupno 100%, dok su opštine sa najnižim učinkom: Kosovo Polje, Suva Reka, Mališevo sa 55%, Gnjilane sa 45% i Štrpce sa 36%.

Generalno, rezultati pokazuju pozitivne napore opština da osiguraju učešće i transparentnost u procesu javnih konsultacija u vezi sa tehničkim aspektom raspisivanja poziva i održavanja javnih sastanaka. Međutim, postoje neke oblasti u kojima se pojavljuje potreba za poboljšanjem, kao što je snimanje predloga dobijenih od javnosti tokom konsultacija i memoranduma s obrazloženjem.

Tabela 11: Kriterijumi za ocenu tehničkog aspekta

br.	Kriterijumi za tehničku evaluaciju	%
1.	Održavanje javnih konsultativnih sastanaka	89%
2.	Najava obaveštenja o sastanku najmanje 8 kalendarskih dana	86%
3.	Datum održavanja sastanka	96%
4.	Mesto održavanja sastanka	96%
5.	Vreme sastanka	96%
6.	Predlog projekta	85%
7.	Memorandum sa obrazloženjem	29%
8.	Podaci o osobi odgovornoj za prihvatanje komentara	93%
9.	Predsedavanje konsultativnim sastankom od strane službenika za izradu predloga projekta	75%
10.	Objašnjavanje javnosti sadržaja predloga projekta	64%
11.	Snimanje predloga datih od strane javnosti tokom konsultacija	50%

Prikupljanje komentara, komunikacija i njihovo razmatranje

Za 28 nadgledanih opština u vezi sa prikupljanjem komentara, njihovom komunikacijom i adresiranjem, evidentirani su sledeći podaci: 43% opština je pripremilo izveštaj o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta; 39% opština je u izveštaje o javnoj reviziji uključilo predloge, sugestije i komentare javnosti; 32% opština je razmotrilo komentare (prihvaćene/odbijene) radne grupe; 42% opština je objavilo izveštaj u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od isteka roka za komentare); kao i 4% opština je podnelo izveštaj o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta.

Opština sa najvećim ispunjenjem pet kriterijuma za praćenje je: Orahovac sa 100%; međutim, opštine sa najnižim učinkom su: Kačanik, Kosovo Polje, Obilić, Podujevo, Priština, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Južna Mitrovica, Gračanica sa 0% u četiri posmatrane oblasti koje se odnose na prikupljanje komentara, komunikaciju i njihovo adresiranje.

Tabela 12: Prikupljanje komentara, komunikacija i njihovo razmatranje

br.	Prikupljanje komentara, komunikacija i njihovo razmatranje	%
1.	Priprema izveštaja o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta	43%
2.	Uključivanje u izveštaj o javnoj reviziji predloga, sugestija i komentara javnosti	39%
3.	Pregled komentara (prihvaćenih/odbijenih) od strane radne grupe	32%
4.	Objavljivanje izveštaja u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od kraja perioda za komentare)	42%
5.	Predstavljanje izveštaja o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta	4%

Tabele procene učinka individualnih konsultacija

U tabeli 13 prikazani su podaci o ispunjenosti dvadeset i šest (26) kriterijuma po opštinama i tri (3) praćene kategorije javnih konsultacija (budžetske rasprave, opštinski akti/pravilnici i planovi/strategije). Iako veoma blizu, najveći broj usklađenosti se ogleda u konsultacijama o opštinskim planovima/strategijama sa 69%, praćenim konsultacijama sa budžetskih rasprava sa 67% i opštinskim aktima/regulacijama sa 64%.

Zbirna tabela 13: Opšti učinak opština u javnim konsultacijama, pojedinačne evaluacije koje se odnose na (26) kriterijuma

Opština	Ispunjeni kriterijumi za budžetska saslušanja		Ispunjeni kriterijumi za opštinske propise		Ispunjeni kriterijumi za opštinske planove	
	Broj ispunjenosti kriterijuma	%	Broj ispunjenosti kriterijuma	%	Broj ispunjenosti kriterijuma	%
Dečane	-	-	77	20%	18	69%
Đakovica	22	84%	14	54%	21	81%
Glogovac	23	88%	21	81%	21	81%
Gnjilane	14	54%	0	0%	9	35%
Dragaš	20	77%	13	50%	15	57%
Istok	21	81%	23	88%	19	73%
Kačanik	17	65%	18	69%	17	65%
Klina	20	77%	15	57%	21	81%
Kosovo Polje	17	65%	17	65%	13	50%
Kamenica	22	85%	22	85%	22	85%
Lipljan	19	73%	21	81%	23	88%
Obilić	9	35%	-	0%	17	65%
Orahovac	25	96%	24	92%	22	85%
Peć	21	81%	15	58%	17	65%
Podujevo	7	27%	17	65%	16	62%
Priština	18	69%	22	85%	20	77%
Prizren	24	92%	22	85%	21	81%
Srbica	22	85%	23	88%	20	77%
Štimlje	13	50%	23	88%	22	85%
Štrpce	-	0%	8	31%	-	0%
Suva Reka	21	81%	13	50%	14	84%
Uroševac	17	65%	21	81%	21	81%
Vitina	11	42%	15	58%	16	61%
Vučitrn	22	85%			15	58%
Mališevo	16	61%	19	73%	15	58%
Novo Brdo	Nema informacija		Nema informacija		Nema informacija	
Južna Mitrovica	23	88%	19	73%	18	69%
Klina						

Elez han	25	96%	25	96%	24	92%
Mamuša	Nema informacija		Nema informacija		Nema informacija	
Gračanica	13	50%	23	88%	16	69%
Ranilug	Nema informacija		Nema informacija		Nema informacija	
Parteš	Nema informacija		Nema informacija		Nema informacija	
Klokot	Nema informacija		Nema informacija		Nema informacija	

U tabeli 14 podaci o ispunjenosti kriterijuma prikazani su u tri kategorije (budžetske rasprave, opštinski akti/pravilnici i opštinski planovi/strategije), podeljeni u tri oblasti (objavljivanje saopštenja, održavanje sastanaka i prikupljanje komentara).

U oblasti objavljivanja saopštenja, najveća dostignuća su zabeležena u prezentaciji ovih podataka: 88% datum početka sastanka; 86% objavljivanja konsultativnih obaveštenja na veb stranici i adrese za primanje komentara, kao i 84% objavljivanja na veb stranici; 76% i 75%, predstavljaju najave koje su objavljene na platformi za konsultacije i rok za komentare; 69% razvoj pisanih i elektronskih konsultacija; kao i 22% prezentacija obrazloženja. To je rezultat dva faktora, prvi, da je obaveštenje prošireno na formalni akt (odluka za konsultacije) i da nedostaje dostavljanje obrazloženja, a drugi da je jedinica (direkcija, kancelarija Predsednika opštine) planiranjem javnih konsultacija nije utvrdila svrhu tih konsultacija, ciljeve i potrebe za uključivanjem interesnih grupa i građana.

U oblasti evaluacije i tehničkog aspekta, najveća dostignuća su zabeležena u prezentaciji sledećih podataka: 95% mesto održavanja sastanka; 94% vremena sastanka; 93% datum sastanka; 90% održavanje javnih konsultativnih sastanaka; 84% informacija o osobi odgovornoj za primanje komentara; 82% objavljivanje obaveštenja o sastanku, najmanje 8 kalendarskih dana; 80% predlog projekta; 80% predsedavanje konsultativnim sastankom od strane službenika za izradu predloga projekta; 73% objašnjavanje javnosti u vezi sa sadržajem predloga projekta; 65% registracija predloga koji su dati od strane javnosti tokom konsultacija; 22% memorandum obrazloženja. Nedostatak memoranduma sa obrazloženjem prenosi se od objave poziva do razvoja procesa javnih konsultacija na terenu.

U oblasti prikupljanja komentara, saopštavanja i adresiranja istih, najveća dostignuća su zabeležena u prezentaciji ovih podataka: 54% priprema izveštaja o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta; 51% uvrštavanje u izveštaj o javnoj reviziji predloga, sugestija, primedbi javnosti; 37% pregleda komentara (prihvaćenih/odbijenih) od strane radne grupe; 50% objavljivanja izveštaja u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od kraja perioda za komentare); 18% je dostavilo izveštaj o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta.

U procesu monitoringa praćen je put od najave do podnošenja konsultativnog izveštaja skupštini opštine. Podaci pokazuju opadajuću skalu ispunjenosti, pri čemu su samo u polovini slučajeva koji su praćeni sačinili izveštaje o rezultatima konsultacija, odmah je vidljiv pad iznošenja predloga i primedbi javnosti, a ovo još više utiče na pad u predstavljanju razmotrenih komentara za označeni najniži rezultat izveštaja o javnoj konsultaciji u prilogu radnog materijala za skupštinu opštine. U opštem pregledu procesa, čini se da iako je u više od polovine slučajeva objavljen izveštaj sa rezultatima konsultacija, u oceni ispunjenosti standarda u izveštaju, uočeno je značajno nisko ispunjenje . U međuvremenu, korišćenje ovog izveštaja od strane kreatora politike i donosilaca odluka u ovom slučaju predsednika opštine ne obezbeđuje da akt koji ide na

usvajanje u skupštini opštine ispunjava standarde javnih konsultacija, a sa druge strane, skupština opštine ne vraća na usvajanje predložene akte koji nisu ispunili minimalne standarde javnih konsultacija.

Tabela sažetka 14: Individualni učinak praćenja po kategorijama i oblastima																		
Opština	Opštinski propisi						Budžetska saslušanja						Opštinski planovi					
	Objavljivanje obaveštenja		**Održavanje sastanaka**		**Prikupljanje i adresiranje povratnih informacija**		**Objavljivanje obaveštenja**		**Održavanje sastanaka**		**Prikupljanje i adresiranje povratnih informacija**		**Objavljivanje obaveštenja**		**Održavanje sastanaka**		**Prikupljanje i adresiranje povratnih informacija**	
	10 indikatori		**11 indikatori**		**5 indikatori**		**10 indikatori**		**11 indikatori**		**5 indikatori**		**10 indikatori**		**11 indikatori**		**5 indikatori**	
Dečane	10	100%	10	90,91 %	0	0%	/	/	/	/	/	/	9	90%	9	81,82 %	0	0%
Đakovica	9	90%	5	45,45 %	0	0%	7	70%	11	100%	4	80%	10	100%	8	72,73 %	3	60%
Glogovac	8	80%	9	81,82 %	4	80%	8	80%	10	90,91 %	5	100%	8	80%	10	90,91 %	3	60%
Gnjilane	/[30]	/	/	/	/	/	2	20%	10	90,91 %	3	60%	2	20%	5	45,45 %	3	60%
Dragaš	7	70%	7	63,64 %	0	0%	6	60%	10	90,91 %	4	80%	7	70%	8	72,73 %	0	0%
Istok	9	90%	10	90,91 %	3	60%	7	70%	10	90,91 %	4	80%	9	90%	9	81,82 %	1	20%
Kačanik	9	90%	9	81,82 %	0	0%	9	90%	8	72,73 %	0	0%	8	80%	9	81,82 %	0	0%
Klina	4	40%	7	63,64 %	4	80%	6	60%	10	90,91 %	4	80%	7	70%	10	90,91 %	4	80%
Kosovo Polje	9	90%	8	72,73 %	0	0%	7	70%	10	90,91 %	0	0%	7	70%	6	54,55 %	0	0%
Kamenica	7	70%	11	100%	4	80%	7	70%	11	100%	4	80%	7	70%	11	100%	4	80%
Lipljan	8	80%	9	81,82 %	4	80%	5	50%	9	81,82 %	5	100%	9	90%	10	90,91 %	4	80%
Obilić	/	/	0	0%	0	0%	3	30%	6	54,55 %	0	0%	8	80%	9	81,82 %	0	0%
Orahovac	9	90%	10	90,91 %	4	80%	9	90%	11	100%	5	100%	9	90%	9	81,82 %	5	100%
Peć	6	60%	9	81,82 %	0	0%	8	80%	10	90,91 %	3	60%	7	70%	10	90,91 %	0	0%
Podujevo	8	80%	9	81,82 %	0	0%	0	0%	6	54,55 %	0	0%	9	90%	7	63,64 %	0	0%

[30](/) prikazani u tabeli znače da podaci nisu pronađeni, dok za polja ocijenjena sa 0 podaci nisu objavljeni na veb stranici općine i potvrđeni su od kancelarije za informisanje

Priština	10	100%	7	63,64 %	0	0%	8	80%	10	90,91 %	0	0%	9	90%	11	100%	0	0%
Prizren	9	90%	10	90,91 %	3	60%	9	90%	10	90,91 %	5	100%	9	90%	8	72,73 %	4	80%
Srbica	9	90%	11	100%	3	60%	8	80%	10	90,91 %	4	80%	7	70%	10	90,91 %	4	80%
Štimlje	9	90%	10	90,91 %	4	80%	5	50%	4	36,36 %	4	80%	7	70%	11	100%	4	80%
Štrpce	3	30%	5	45,45 %	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	10%	4	36,36 %	0	0%
Suva Reka	8	80%	6	54,55 %	0	0%	8	80%	9	81,82 %	4	80%	8	80%	6	54,55 %	0	0%
Uroševac	9	90%	9	81,82 %	3	60%	7	70%	8	72,73 %	2	40%	9	90%	9	81,82 %	3	60%
Vitina	9	90%	6	54,55 %	0	0%	6	60%	5	45,45 %	0	0%	9	90%	7	63,64 %	0	0%
Vučitrn	/	/	/	/	/	/	9	90%	10	90,91 %	4	80%	7	70%	8	72,73 %	0	0%
Mališevo	9	90%	8	72,73 %	2	40%	6	60%	9	81,82 %	1	20%	9	90%	6	54,55 %	1	20%
Novo Brdo	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Južna Mitrovica	9	90%	10	90,91 %	0	0%	9	90%	10	90,91 %	3	60%	8	80%	10	90,91 %	0	0%
Klina	0	0%	/	/	0	0%	6	60%	/	/	/	/	0	0%	0	0%	0	0%
Elez han	10	100%	11	100%	4	80%	9	90%	11	100%	4	80%	9	90%	11	100%	4	80%
Mamuša	0	0%	/	0%	/	0%	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	/
Gračanica	10	100%	10	90,91 %	3	60%	4	40%	10	90,91 %	0	0%	8	80%	10	90,91 %	0	0%
Ranilug	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Parteš	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Klokot	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

Nalazi iz relevantnih izveštaja Ministarstva administracije lokalne samouprave

U narednim tabelama prikazani su podaci iz periodičnih monitoring izveštaja opština iz Ministarstva administracije lokalne samouprave, gde su dobijene informacije o stepenu ispunjenja obaveza opština koje proizilaze iz Administrativnih uputstava za minimalne standarde javnih konsultacija u opštinama. Ovi podaci služe da pruže sažete informacije o kontekstu, kao i da se bliže sagledaju izazovi opština u sprovođenju procesa javnih konsultacija. Istovremeno, predstavljaju relevantnost zaključaka i preporuka iz procesa praćenja, kao i dodatnu dimenziju za poređenja na nivou postignuća.

Izveštaj o ispunjavanju obaveza iz Evropske agende (januar-jun) 2023.[31]

Nalazi	Komentar	Preporuka
Od 30 opština koje su izveštavale, 16 opština je izradilo Strategiju za komunikaciju i odnose sa javnošću, dok 14 opština (Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Podujevo, Klokot, Parteš, Priština, Dragaš, Glogovac, Štrpce, Ranilug, Gnjilane, Kosovo Polje , Novo brdo) još nisu izradili nacrt.	U cilju daljeg poboljšanja okvira politike u oblasti administracije, prikazan je broj opština koje su prijavile da su izradile komunikacijske strategije i strategije za odnose s javnošću.	Izraditi strategiju za komunikaciju i odnose sa javnošću u opštinama: Kamenica, Vitina, Južna Mitrovica, Podujevo, Klokot, Parteš, Priština, Dragaš, Glogovac, Štrpce, Ranilug, Gnjilane, Kosovo Polje, Novo brdo. .
Isto tako, 19 opština je do sada izradilo godišnji plan komunikacije, dok 11 opština (Istog, Klokot, Parteš, Priština, Dragaš, Gračanica, Štrpce, Ranilug, Kosovo Polje, Novo Brdo, Štimlje) još uvek nije izradilo godišnji plan komunikacije. .		
Što se tiče sprovođenja Administrativnog uputstva (MAPL) br. 06/2018 za minimalne standarde javnih konsultacija, postoji 29 opština (Kamenica, Vitina, Mitrovica, Istok, Podujevo, Klokot, Parteš, Priština, Prizren, Klina, Peć, Dragaš, Glogovac, Elezit Han, Gračanica, Kačanik, Orahovac, Srbica, Štrpce, Suva Reka, Ranilug, Gnjilane, Kosovo Polje, Vučitrn, Štimlje, Obilić, Mališevo, Novo Brdo, Lipljan) koje su izvestile da se ovo uputstvo sprovodi, u 1 opštini (Uroševac) se delimično sprovodi.	Međutim, ako pogledamo predstavljene podatke (25 opština je imenovalo službenika odgovornog za koordinaciju procesa javnih konsultacija u opštini, dok u 5 opština još nisu imenovali službenika odgovornog za koordinaciju procesa javnih konsultacija) . Iz ovoga se može uočiti da se odredbe AU-a još uvek ne sprovode na odgovarajućem nivou, budući da su rezultati javnih konsultacija sa izveštajem svih predloga koje su građani	Administrativno uputstvo (MAPL) br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija utvrđuje da je u svakoj opštini jedinica/službenik za javne komunikacije odgovoran za koordinaciju procesa javnih konsultacija.

[31] https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2023/10/Shqip-Raporti-per-permbushjen-e-obligimete-te-komunave-nga-Ajenda-Evr...2023.pdf

	ponudili sa potrebnim pojašnjenjima u vezi sa razlozima odbijanja zahteva građana ili drugih interesnih grupa objavljuju u značajnom broju opština.	

Izveštaj o proceni transparentnosti u opštinama (januar-decembar) 2022.[32]

Nalazi	Komentar	Preporuka
Administrativno uputstvo br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija obavezuje lokalne vlasti da osiguraju učešće građana i drugih zainteresovanih strana u procesu političkog donošenja i odlučivanja na lokalnom nivou, da promovišu opštinsku transparentnost, kao i da utiču na razvoj održive politike u opštem interesu. Na osnovu člana 5 Administrativnog uputstva br. 06/2018 za minimalne standarde javnih konsultacija, opština obezbeđuje objavljivanje predloga projekata na zvaničnim sajtovima opština i na Platformi za javne konsultacije na centralnom nivou.	Zakonsku obavezu imenovanja službenika odgovornog za javne konsultacije postavilo je 28 opština, u odnosu na 2021. godinu, imamo značajno povećanje za 6 opština više tokom 2022. godine; od 38 opština tokom 2021. godine, 22 opštine su imenovale službenika odgovornog za javne konsultacije.	Opštine treba da počnu sa pripremanjem povratnih izveštaja nakon završetka javnih konsultacija, kako bi građani i interesne grupe bili informisani o pitanjima kojima su se bavili i razlozima neprihvatanja predloga. Opštine moraju podneti izveštaj o javnoj konsultaciji, zajedno sa predlogom nacrta akata na usvajanje u Skupštini opštine. Predlozi projekata, koji podležu javnoj konsultaciji, moraju biti jasni i potpuni sa svim pratećim dokumentima.
Prema podacima, tokom 2022. godine 17 opština je objavilo izveštaje o javnim konsultacijama, dok 21 opština nije ispunila ovu zakonsku obavezu.	U poređenju sa podacima iz 2021. godine, tokom 2022. godine imamo primetan porast od 12 opština u objavljivanju izveštaja o javnim konsultacijama tokom 2022. godine.	Preporučuje se da opštine ispune kriterijume (formate) izveštaja, oznake drugih dokumenata i da ih na vreme objave na linku za javne konsultacije, kako je definisano u Administrativnom uputstvu br. 06/2018 za minimalne standarde javnih konsultacija.
		Ostale preporuke za opštine su objavljivanje predloga projekata (nacrta akata) objavljenih na zvaničnoj internet stranici opštine, za koje je potrebna konsultacija građana i

[32] https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fmapl.rks-gov.net%2Fwp-content%2Fuploads%2F2023%2F04%2FRAPORT-FOR-ASSESSMENT- E-TRANSPARENCI-03.04.2023- Shq -LEKTORUAR.docx&wdOrigin=PREGLEDAJTE LINK

		postavljanje na link za javne konsultacije, a ne na javne rasprave, što takođe stvara poteškoće u vezi sa tačnim podacima.

Izveštaj o radu opštine (januar-decembar) 2022[33]

Nalazi	Komentar	Preporuka
Učinak je kategorizovan u dve grupe sa indikatorima koji odražavaju delovanje opština u smislu dobrog upravljanja i pružanja usluga. Unutar grupe indikatora upravljanja, administrativne usluge su na prvom mestu, iako bi lokalne vlasti trebale ozbiljno tretirati indikator koji odražava rezultate javnih konsultacija. 33.12% opština je počelo sa izradom ovih izveštaja (Gnjilane, Glogovac, Elez Han, Junik, Kačanik, Kamenica, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Obilić, Peć, Podujevo, Prizren, Orahovac, Srbica, Suva Reka Podujevo)	Izveštaji o procesima javnih konsultacija treba da se sastavljaju kako bi se podstaklo učešće građana u kreiranju politike i dobijanju njihovog mišljenja o javnim pitanjima.	Opštine moraju koristiti efikasne tehnike i alate za podsticanje učešća građana u procesima donošenja odluka.

[33]https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2024/01/Raporti-i-Performances-se-Komunave-janar-Dhjetor-2022.pdf

Zaključci i preporuke

Ova tabela predstavlja zaključke i preporuke, podeljene u tri dimenzije: i. Uopšteni - pružaju široki pregled situacije; ii. Unakrsna referenca – upoređuju izveštaje o monitoringu na terenu sa nalazima monitoringa; kao i iii. Specifični - predstavljaju status iz izveštaja o monitoringu. Nalazi, kao što su zaključci i preporuke, služe opštinama da poboljšaju situaciju, kreatorima politike da uvide probleme, kao i drugim akterima kao što je civilno društvo, da usklade svoj angažman sa kontekstom.

Uopšteno

Zaključci	Preporuke
Na opštinskim veb stranicama nedostaju podaci o procesima javnih konsultacija. Podaci su raspoređeni u nekoliko sekcija. Opštine nemaju jedinstven pristup organizovanju dokumentacije za javne konsultacije. Opštine i dalje ne objavljuju dokumente na vladinoj platformi za javne konsultacije.	Poboljšati pristup i strukturu opštinskih veb stranica. Stvoriti jedinstven pristup organizaciji dokumentacije za javne konsultacije. Objaviti sve dokumente javnih konsultacija na platformi za javne konsultacije vlade.
Planiranje javnih konsultacija je i dalje nisko, a postoji jaz između planiranja javnih konsultacija i izveštavanja.	Povećati nivo planiranja javnih konsultacija. Izvući podatke o stepenu ispunjenosti i izraditi godišnje izveštaje.
Obrasci obrazloženja i prateća dokumentacija ostaju na niskom nivou, postoji nepovezanost procesa između jedinice koja predlaže dokument na konsultacije, koordinatora za javne konsultacije i Kancelarije za odnose s javnošću.	Poboljšati prateću dokumentaciju javnih konsultacija kao i povećati koordinaciju između aktera. Pružiti sažete informacije i razjasniti ciljeve, razloge i potrebu za doprinosom građana i stručnjaka.
Pozivi i memorandumi objašnjenja ostaju nepotpuni. Uglavnom, poziv se zasniva na odlukama skupštine da se akt donese na javnoj raspravi, ali da se na opštinskim sajtovima ne objavljuje posebno obaveštenje sa obrazloženjem. Za razliku od toga, na platformi za vladine konsultacije predstavljeno je više informacija o procesu konsultacija prema memorandumu sa objašnjenjima.	

Objavljivanje zapisnika/izveštaja je i dalje nisko. Postoji razlika u broju objavljivanja zapisnika i izveštaja sa komentarima. Štaviše, raspoređeni su u različitim odeljcima.	Stvoriti sistem praćenja učinka procesa praćenja, uključujući metodologije i indikativne alate.
Adresiranje komentara ostaje na niskom nivou, uglavnom opštine pripremaju zapisnike, a u slučajevima kada pripremaju izveštaje, ne adresiraju komentare u svim slučajevima.	Povećati nivo praćenja od strane izvršne i zakonodavne vlasti za nivo javnih konsultacija.
Rana uključenost u procese konsultacija i dalje je niska. U nekim slučajevima se navodi da su sačinili neke registre sa interesnim grupama, a uglavnom se to dešava na budžetskim raspravama.	Izraditi metodologije, ovlastiti radne grupe za prikupljanje podataka u kreiranju registara interesnih grupa.
Uključivanje zainteresovanih strana u radne grupe;	Izraditi bazu podataka prema profilima OCD i stručnjaka za uključivanje u radne grupe za izradu opštinskih akata

Unakrsni

Zaključci	Preporuke
Izveštaj o proceni transparentnosti u opštinama (januar-jun) 2022., u sažetku, navodi da: 'pristup službenoj veb stranici opština nije moguć stalno i stvara poteškoće u otvaranju dokumenata, tačnosti podataka i ima slučajeva kada službene veb stranice opština izađu iz sistema i ne dozvoljavaju primanje informacija o dokumentima, koji bi trebali biti dostupni javnosti, u rokovima.' Prema podacima praćenja veb stranica opština imamo sledeće: 21 opština ili njih 55% nije objavilo broj izveštaja za javne konsultacije, dok je 17 opština ili njih 45% objavilo izveštaje za javne konsultacije za 2022. godinu.	Opštine se moraju pridržavati Administrativnog uputstva br. 01/2015 za veb stranice javnih ustanova, da veb stranice javnih ustanova moraju imati razvijen i funkcionalizovan modul za pretragu, koji se mora nalaziti na naslovnoj strani. Modul za pretraživanje treba biti optimiziran tako da se dokumenti i informacije na veb stranici mogu pronaći brzo i lako.
Prema podacima praćenja opštinskih sajtova iz izveštaja o proceni transparentnosti u opštinama (januar-decembar) 2022, samo 19 opština ili 50% njih objavilo je planiranje javnih konsultacija[34].	Opštinama koje nisu ispunile ovaj zakonski kriterijum preporučuje se da povećaju fokus na objavljivanju planova javnih konsultacija. Opštine

[34] https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fmapl.rks-gov.net%2Fwp-content%2Fuploads%2F2023%2F04%2FRAPORT-FOR-ASSESSMENT- E-TRANSPARENCI-03.04.2023-_Shq_-LEKTORUAR.docx&wdOrigin=PREGLEDAJTE LINK

Prema podacima praćenja veb stranica opština imamo sledeće; 21 opština ili njih 55% nije objavila broj izveštaja za javne konsultacije, dok je 17 ili 45% opština objavilo izveštaje za javne konsultacije za 2022. godinu.	moraju podneti izveštaj o javnoj konsultaciji, zajedno sa predlogom nacrta akata na usvajanje u Skupštini opštine.
Na osnovu člana 5 Administrativnog uputstva br. 06/2018 za minimalne standarde javnih konsultacija, opština obezbeđuje objavljivanje predloga projekata na zvaničnim sajtovima opština i na Platformi za javne konsultacije na centralnom nivou. Predlozi projekata, koji podležu javnoj konsultaciji, moraju biti jasni i potpuni sa svim pratećim dokumentima.	Predlozi projekata koji podležu javnoj raspravi moraju biti jasni i potpuni sa svim pratećim dokumentima.
Dakle, prema podacima sa monitoringa zvaničnih sajtova opština Republike Kosovo, od ukupno 38 opština, 32 opštine ili njih 85% objavilo je obaveštenja za javne sastanke sa građanima, dok 6 opština ili 15 % njih nije objavilo obaveštenje za sastanke sa građanima, u ovom periodu januar-decembar 2022.	
Prema podacima praćenja veb stranica opština imamo sledeće: 21 opština ili njih 55% nije objavilo broj izveštaja za javne konsultacije, dok je 17 opština ili njih 45% objavilo izveštaje za javne konsultacije za 2022.	Opštine moraju podneti izveštaj o javnoj konsultaciji, zajedno sa predlogom nacrta akata na usvajanje u Skupštini opštine. Predlozi projekata koji su predmet javne konsultacije moraju biti jasni i potpuni sa svim pratećim dokumentima.
Opštine treba da počnu sa pripremanjem povratnih izveštaja nakon završetka javnih konsultacija, kako bi građani i interesne grupe bili informisani o pitanjima kojima su se bavili i razlozima neprihvatanja predloga.	Opštine treba da počnu sa pripremanjem povratnih izveštaja nakon završetka javnih konsultacija, kako bi građani i interesne grupe bili informisani o pitanjima kojima su se bavili i razlozima neprihvatanja predloga.
Predlozi projekata koji podležu javnoj raspravi moraju biti jasni i potpuni sa svim pratećim dokumentima. Prema podacima praćenja veb stranica opština imamo sledeće: 19 opština ili 50% njih objavilo je planiranje javnih konsultacija, dok je 19 opština ili 15% njih objavilo planiranje javnih konsultacija u opštinama.	Ostale preporuke za opštine su objavljivanje predloga projekata (nacrta akata) objavljenih na zvaničnoj internet stranici opštine, za koje je potrebna konsultacija građana i postavljanje na link za javne konsultacije, a ne na javne rasprave, što takođe stvara poteškoće u vezi sa tačnim podacima.

Administrativno uputstvo br. 06/2018 o minimalnim standardima javnih konsultacija, obavezuje lokalne vlasti da obezbede učešće građana i drugih zainteresovanih strana u procesu političkog donošenja i odlučivanja na lokalnom nivou, da promovišu opštinsku transparentnost, kao i da utiču na razvoj javnih politika održivih u opštem interesu.	Opštine moraju koristiti efikasne tehnike i alate za podsticanje učešća građana u procesima donošenja odluka.

Specifično

Zaključci	Preporuke
Iz godišnjih izveštaja proizilazi da je 71% opština napravilo poseban odeljak na opštinskim veb stranicama, dok 29% opština nema poseban odeljak. Što se tiče objavljivanja predloga projekta na opštinskim veb stranicama i platformi za e-konsultacije, 84% opština je objavilo predlog projekta na veb stranicama opština, dok je njih 64% objavilo na e-konsultacijama.	Podeliti konsultacione module/segmente prema konsultacionim jedinicama. Strukturiranje podataka logičnim redosledom u poseban odeljak (poziv, proces konsultacija, zapisnik, izveštaj sa komentarima).
44% opština je pripremilo planove konsultacija, 32% opština je uključilo plan konsultacija u plan rada, 32% opština je pripremilo poseban plan za sve predloge za javne konsultacije. Samo 32% ima sačinjene formulare sa obrazloženjem i prateću dokumentaciju;	Napravite integrisani plan konsultacija i zadataka. Napravite mapu i kalendar procesa konsultacija. Stvoriti standardni format procesa konsultacija i izveštavanja. Nacrtajte i priložite formulare sa objašnjenjima uz konsultativni dokument.
Što se tiče pitanja da li su na Vladinoj platformi za javne konsultacije objavljeni obaveštenja za konsultacije sa projektnim predlozima, 66% posmatranih opština je ispunilo ovu obavezu. Objavljivanje obaveštenja za konsultacije projektnih predloga na veb stranicama opština implementirano je u 93% opština. Nizak procenat se ogleda u predstavljanju obrazloženja u pozivu na javni sastanak, gde je samo 22%	Koristite tabelu iz priručnika MALS za javne konsultacije (aneks 1).[35] Izdvojite podatke iz formulara za objašnjenje kao alata za poboljšanje procesa.

[35] FINALEE-Priručnik-na-tri-jezika-2.pdf (rks-gov.net)

opština implementiralo ovaj kriterijum, dok 78% opština nije predstavilo obrazloženja na javnom pozivu.	Nacrt poziva/poziva prema priručniku, kao i informacije iz memoranduma sa objašnjenjima (pogledati Aneks 2 priručnika MALS-a)[36].
54% opština je pripremilo izveštaj o rezultatima javnih konsultacija od strane službenika odgovornog za izradu predloga projekta; 51% opština uvrstilo je predloge, sugestije i primedbe javnosti u izveštaje o javnoj reviziji; 37% opština je razmotrilo komentare (prihvaćene/odbijene) radne grupe; 50% opština je objavilo izveštaj u utvrđenim rokovima (ne više od 30 kalendarskih dana od isteka roka za komentare); kao i 18% opština je podnelo izveštaj o javnoj konsultaciji Skupštini opštine pre usvajanja predloga projekta.	Izraditi standardne forme za objavljivanje konsultativnih izveštaja. Izrada izveštaja sa komentarima, uključujući status (prihvaćen/odbijen) kao i obrazloženje. Zahteve evidentirane u prijemnim kancelarijama za građane, posebno za budžetske procese, treba uključiti u povratne komentare.
Iz 5 indikatora izgleda da je od 34 opštine koje su praćene, 76% njih imenovalo službenika odgovornog za javne konsultacije; 32% ima sačinjene formulare sa obrazloženjem i prateću dokumentaciju; 32% je ispoštovalo rokove; 41% je pripremilo godišnje izveštaje i izveštavalo predsednika, a 79% je prijavilo Ministarstvo nadležno za monitoring.	Nadgledanje od strane načelnika opština treba povećati za akte koji nisu prošli proces konsultacija. Povećati nadzor članova skupština opština, za akte koji se predlažu na usvajanje bez dodataka javnih konsultacija.
Samo 6,25% opština je razvilo konsultacije u ranim fazama, dok njih 93,75% nije ispunilo ovu fazu.	Započeti proces identifikacije interesnih grupa za procese javnih konsultacija. Osmisliti posebne pristupe za konsultacije u ranim fazama za grupe na koje se odnosi opštinski akt.
Od 16 opština koje su prijavile, samo 31% njih ima kreirane baze podataka (Excel listu) i nijedna nije otvorila oglas za identifikaciju zainteresovanih. Takođe, ni u jednoj opštini nije prijavljeno da je bilo predloga eksternih radnih grupa, građanskih inicijativa ili konsultativnih odbora.[37].	Napraviti listu i bazu podataka za organizacije i profesionalce koji se mogu uključiti u radne grupe. Stvoriti opštinske platforme za proaktivno uključivanje profesionalaca u lokalne politike.

[36] FINALEE-Priručnik-na-tri-jezika-2.pdf (rks-gov.net)

[37] Pozivajući se na član 70 građanske inicijative i član 73 konsultativne komisije Zakona o lokalnoj samoupravi

KOSOVO LOCAL GOVERNMENT INSTITUTE

Kosovo Local Government Institute
Address: Str. Egnatia, E-9, Fl-3, Nr. 17, 10000
Prishtinë, Republic of Kosovo
Tel: +381 (0) 38 522 000
Mobile: +383 (0) 44 253 835
E-mail: info@klgi-ks.com |` web: www.klgi-ks.com